

letnik XCVIII - leto 1996

6

SLOVENSKI ČEBELAR

leto 1873 - pričetek periodičnega čebelarskega tiska na slovenskem

SLOVENSKI ČEBELAR

St. 6
1. junij 1996
letnik XCVIII

glasilo čebelarских organizacij slovenije

vsebina

contents

Janez Mihelič: Petinštirideseti občni zbor čebelarских zveze Slovenije je bil v znamenju volitev novega vodstva osrednje čebelarских organizacije	161
Janez Brvar: Čebelarjeva opravila v juniju	165
Vida Lešnik: Veterinarski nasveti za junij ..	168

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Marjan Debelak: Izboljšajmo čebelarjenje z našim narodnim panjem AŽ (nadaljevanje)	168
Tone Šercar: Kako sem zavaroval čebele pred medvedom	171

BOLEZNI ČEBEL

Mira Jenko-Rogelj: Poročilo o zdravstvenem stanju čebel na območju Slovenije v letu 1995	174

ZA LJUBITELJSKE ČEBELARJE

Vida Spazzapan Brelih: Srečanja mladih s slovenskim čebelarstvom	175
Rado Mlakar: Zaščita čebeljih panjev	177

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Milan Runtas: Finančno poročilo Čebelarских zveze Slovenije za leto 1995 in načrt za leto 1996	178
Poverjeniki za pasišča	179
Janez Poklukar: Obvestilo Kmetijskega inštituta Slovenije	189

OBLETNICE

V SPOMIN

MNENJA IN PREDLOGI ČEBELARJEV

Milan Meglič: Tudi satje je posoda za med	183
Janez Mihelič: Čebelarско društvo Radeče je organiziralo posavsko tekmovanje mladih čebelarjev in proslavo 70-letnice čebelarского društva	185

MALI OGLASI OBVESTILA

Janez Mihelič: The 45 th regular annual assembly of Slovene Association of beekeeping Societies	161
Janez Brvar: Beekeepers occupations in June	165
Vida Lešnik: The veterinary advice	168

FROM THE EXPERIENCE OF OUR APIARISTS

Marjan Debelak: Let us improve beekeeping with our national AŽ Beehive	168
Tone Šercar: How did I insured my bee hives against bears	171

BEE DISEASES

Mira Jenko Rogelj: Bee diseases report and condition in the year 1995 in Slovenia	174

FOR SMALL BEEKEEPERS

Vida Spazzapan Brelih: Meeting the young people with Slovenian beekeeping	175
Rado Mlakar: Protection of bee hives with colours	177

LIFE FROM THE SOCIETYS

Milan Runtas: Financial report of Slovene Beekeeping Association for the year 1995	178
Janez Poklukar: Notice from the Slovenian Agricultural Institut	189

ANNIVERSARY

IN MEMORIAM

SOME SUGESTIONS AND OPINIONS OF BEEKEEPERS

Milan Meglič: Also a comb is a port for honey	183
Janez Mihelič: Beekeeping society Radeče had organized a Meeting and Contest of young beekeepers and celebration of 70 years Beekeepers society Radeče	185

SMALL ADVERTISEMENTS NOTICES

Slika na naslovni strani:

Na Posavskem tekmovanju mladih čebelarjev, ki je bilo letos v Radečah, so mentorji čebelarских krožkov prejeli posebna priznanja za svoje zelo uspešno delo. Foto: J. Mihelič

PETINŠTIRIDESETI OBČNI ZBOR ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE JE BIL V ZNAMENJU VOLITEV NOVEGA VODSTVA OSREDNJE ČEBELARSKE ORGANIZACIJE

prof. JANEZ MIHELČ

Letošnji občni zbor Čebelarske zveze Slovenije, že petinštirideseti po vrsti, je bil 20. aprila 1996 v dvorani Zavoda za zdravstveno varstvo v Ljubljani. Še posebej pomemben je bil zaradi volitev novega vodstva Čebelarske zveze Slovenije, saj je staremu potekel mandat. Tako je občni zbor volil najpomembnejše organe zveze, predsednika, dva podpredsednika, upravni in nadzorni odbor. Še posebno slovesen pa je bil tokratni občni zbor zaradi podelitve številnih zlatih odličij Anton Janša in nagrade Petra Pavla Glavarja.

Marjan Skok je najprej pozdravil delegate čebelarskih društev in goste, zlasti pa vse odlikovance, ki so se podelitve odličij in nagrad udeležili osebno. Delegati so nato za delovnega predsednika občnega zbora imenovali mag. Franca Javornika, za člana pa Franca Grajzarja in Antona Rozmana. Toneta Tometa so imenovali za predsed-

nika verifikacijske komisije, Mateja Blejca za predsednika volilne komisije, Viktorja Pešlja in Antona Sedmaka pa za overovalca zapisnika.

Delegati so nato sprejeli dnevni red brez dodatnih predlogov, poleg običajnih točk pa sta bili še posebni točki, in to odločanje o kandidaturi ČZS za kongres svetovne

Med podelitvijo odličij A. J. prve stopnje. (Foto: J. Mihelič)

Delovno predsedstvo je vodil mag. Franc Javornik, pomagala pa sta mu Franc Grajzar in Stane Rozman.

čebelarke organizacije Apimondije v Sloveniji leta 2003 ter razprava o letnici ustanovitve predhodnice Čebelarke zveze Slovenije oziroma o začetku organiziranega čebelarjenja v Sloveniji.

Predsednik komisije za odlikovanja in nagrade Ivan Gradič je nato obvestil delegate, da je upravni odbor ČZS na predlog komisije za odlikovanja podelil več odličij Anton Janša prve stopnje in nagrado Petra Pavla Glavarja. Nato je prebral obrazložitve za vse odlikovance, odličja pa jim je izročil predsednik Marjan Skok. Odličje Anton Janša so prejeli; Nijaz Abadžić iz Sarajeva, Roman Golob, Rajko Jelenko, Jože Klemenšek, Ludvik Merklin, Jože Mušič, Anton Nered, Ivan Skrt, Alojz Solina, Edvard Štern, Ivan Videčnik, Herman Završnik in Franci Žvikart. Podpredsednik ČZS Ivan Hirberšek pa je odličje izročil tudi Marjanu Skoku za dva uspešna mandata na čelu

slovenske čebelarke organizacije. Nagrado P.P. Glavarja pa je letos prejel dr. Janez Poklukar s Kmetijskega inštituta Slovenije za delo na področju selekcije čebel, pašnega katastra in gozdnega medenja. Spominsko listino ob 90-letnici je prejel nekdanji predsednik slovenske čebelarke organizacije Stane Mihelič, vendar se podelitve, žal, ni mogel udeležiti. V imenu odlikovancev in nagrajencev se je zahvalil dr. Janez Poklukar, hkrati pa je izrazil svojo odločenost, da bo tudi v prihodnje pomagal slovenskemu čebelarstvu na področjih, ki najbolj zavirajo njegov nadaljnji razvoj.

Kot je povedal, namerava svojo nagrado nameniti na novo ustanovljenemu akademskemu čebelarstvu društvu, da bi lažje zaživelo in delovalo v korist našega čebelarstva. Navzočim je povedal, da zdaj na področju čebelarstva delujejo trije strokovnjaki z doktoratom, saj sta pred kratkim

*Letos je najvišja odlikovanja A. J. prejelo štirinajst zaslužnih čebelarjev.
(Foto: J. Mihelič)*

Marjan Skok pa je izročil nagrado P. P. Glavarja dr. Janezu Poklukarju iz Kmetijskega inštituta Slovenije.

doktorirala Aleš Gregorc in v ZDA tudi Janko Božič. Po končanem slovesnem delu je predsednik verifikacijske komisije v svojem poročilu povedal, da je na zboru navzočih 88 delegatov, to je 51 odstotkov vabljenih; tako je bil občni zbor sklepčen in je lahko nadaljeval delo. Nato so sledila poročila organov zveze o delu v minulem letu, delegati pa smo jih v pisni obliki dobili že v gradivih. Nekaj svojih misli o opravljenem delu v minulem mandatnem obdobju je prebral predsednik Marjan Skok. Poudaril je, da je bilo zadnje obdobje za slovenske čebelarje in čebelarstvo organizacijo izjemno težavno. Nakopičile so se težave, ki jih v preteklosti čebelarji nismo občutili v tolikšni meri. V tem obdobju smo Slovenci dobili svojo državo, naši čebelarji pa so zaradi nove meje ostali brez obsežnih in bogatih pasišč.

To je seveda poslabšalo položaj in donosnost predvsem velikih čebelarjev prevažalcev. Zaostriło se je trženje čebeljih pridelkov, povečal se je njihov uvoz, in to po precej nižjih cenah, kot so domače. Kljub težavnim razmeram, ki so jih še dodatno poslabšale nove čebelje bolezni in slaba preskrbljenost tržišča z zdravili za čebele, je Čebelarški zvezi Slovenije uspelo izpeljati nekaj uspešnih akcij. Med temi je omenil dodelitev sredstev za nakup sladkorja za prehrano čebel (ob tem se je za to zahvalil vladi in ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo) ter organizacijo republiških posvetovanj in čebelarstvo razstave v Polju. Delo uspešno nadaljujejo veterinarji svetovalci, povečalo se je tudi število čebelarstvih krožkov na šolah, republiškega srečanja in

Razprava na poročila je bila letos kar živahna, v njej je sodeloval tudi Viktor Pešelj iz Kočevja. (Foto: J. Mihelič)

tekmovanja mladih čebelarjev pa se udeležuje vedno večje število učencev osnovnih in srednjih šol. Zveza je postala redna članica svetovne čebelarstvo organizacije Apimondija in članica združenja slovenskih in podonavskih čebelarstvih organizacij Apislavija s sedežem v Bratislavi. Seveda so se predstavniki zveze udeležili zadnjega svetovnega čebelarstvo kongresa v Švici, Zveza pa je sodelovala tudi na razstavi, ki jo je gmotno podprlo ministristvo za kmetijstvo in gozdarstvo. Za to se je predsednik Skok odgovornim na omenjenem ministristvu še posebej zahvalil. Zveza sama pa ni mogla veliko izboljšati razmer na področju trženja čebeljih pridelkov, saj na tem področju žal, nima nobenih možnosti ali pa so te zelo majhne. Tržne razmere so odvisne od trgovskih organizacij, ki odkupujejo in prodajajo čebelje pridelke, in seveda od pristojnih ministristev, ki odločajo o tistih pogojih poslovanja, ki so v njihovi pristojnosti. Pri tem Zveza, žal, ni bila uspešna, saj ji na tržišču ni uspelo zavarovati slovenskega medu; blagovna znamka slovenskega medu se ni še dovolj uveljavila, sredstev za propagando pa tudi nima dovolj. Prav tako nam ni uspelo ustaviti uvoza medu z ustreznimi predpisi pristojnih organov. Čeprav je nekaj časa veljal prelevman za uvožen med, so ga žal kmalu razveljavili. Ko so odkupovalci čebeljih pridelkov začeli v poslovanje uvajati krut tržišni odnos, je skušala Zveza čebelarjem pomagati tako, da jim je ponudila najosnovnejše za samostojen nastop na tržišču, to je nalepke za kozarce in stekleno embalažo. Žal, pri tem nismo vedno dosegali najugodnejših cen,

Probleme primorskih čebelarjev pa je predstavil g. Kovačič iz Vojsčice na Krasu.

kakršne so pričakovali čebelarji, skušali pa smo omiliti težave čebelarjev in večkrat nam je to tudi uspelo. To lahko rečem danes, ko že opažamo povečano prodajo medu pri čebelarjih na domu. Ne nazadnje nam je kljub slabemu finančnemu položaju, v katerem se je v tem obdobju znašla ČZS, uspelo, da smo začeli polovico revije Slovenski čebelar izdajati v barvah.

Nato je v imenu nadzornega odbora prebral poročilo le-tega g. Stanko Čuček. Nadzorni odbor je ugotovil, da je bilo poslovanje ČZS zakonito ter v skladu z delovnim in finančnim načrtom in da je Zveza v letu 1995 poslovala pozitivno. Ker so delegati prejeli zaključni račun ČZS v pisni obliki, je predsednik mag. Franc Javornik pozval delegate, naj sodelujejo v razpravi na poročila. V imenu ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo je vse navzoče pozdravil g. Šumah, tudi v imenu ministra dr. Jožeta Ostrca, ki se občnega zbora ni mogel udeležiti. Predlagal je, naj ČZS pošlje svoje predloge in zahteve ministrstvu, da bi jih lahko preučili in skušali ugodno rešiti, če se bo izkazalo, da so zahteve upravičene.

Nato so posamezni razpravljavci opozorili tudi na nekatere nepravilnosti, ki slabo vplivajo na nadaljnje delo društev in Zveze. Tone Rozman je opozoril, da bi morali imeti čebelarski predavatelji ustrezno znanje, ki naj bi ga preverjala ustrezna komisija. Matěj Blejč je izrazil zaskrbljenost zaradi neurejenih razmer v zvezi z oskrbo zdravil za

čebele, saj nihče ne skrbi za to področje. Uvozniki ne opravljajo dobro svojega dela, zdravila pa so pogosto predraga. G. Komac je opozoril na veliko število neprijavljenih prevažalcev čebel, ki vozijo na Gorenjsko. Dr. Poklukar je povedal, da so predlagali, naj bi čebelarji dobili subvencijo na posamezno čebeljo družino, s tem pa bi odpadli vsi drugi regresi. V kratkem bodo na KIS dobili tudi aparaturo za analiziranje medov, to pa bo precej znižalo cene analize medu. Ministrstvo za kmetijstvo je za to zagotovilo 7 milijonov tolarjev. G. Jezeršek je vprašal, kam izgine ves uvožen med, saj ga na naših policah ni opaziti, ker je ves označen kot slovenski med. Predvsem pa ga zanima, kaj delajo inšpekcijske službe. Dr. Poklukar je menil, da ima prednost med z regionalno oznako. Po razpravi so delegati sprejeli poročila in zaključni račun ČZS za leto 1995.

Nato je g. Čuček v imenu nadzornega odbora predlagal razrešitev predsednika in vseh voljenih organov ČZS. Delegati so omenjeni predlog sprejeli.

Nato so sledile volitve novega predsednika ČZS. Poleg g. Lojzeta Peterleta – kandidiralo ga je ČD Trebnje, katerega član je, je za predsednika kandidiral tudi g. Stanislav Hajdinjak, ki ga je kandidirala MČZ Murska Sobota. Oba kandidata sta svoje programe dela predstavila delegatom v pisni obliki, ustno pa sta jih dopolnila še pred volitvami. Delegati so se nato odločili, da bodo volitve tajne, in to tako za predsednika kot upravni odbor Zveze. Ko je volilna komisija preštela glasove, je njen predsednik g. Blejč razglasil, da je novi predsednik Čebelarske zveze Slovenije postal g. Lojze Peterle. Zanj je glasovalo 54 delegatov, za g. Hajdinjaka 33, ena glasovnica pa je bila neveljavna.

V upravni odbor ČZS pa so bili po regijskem ključu izvoljeni: Janez Gačnik, Martin Cmok, Anton Rozman, Alojz Koligar, Milan Meglič, dr. Jože Šnajder, Drago Leštan, Vladimir Jenček, Renato Starc, Stanko Čuček, Srečko Rupnik, Igor Novak, Avgust Sinic, Janez Levstik, Marjan Jug, dr. Štefan Brvar, inž. Franc Šivic, Rado Remšak in Boris Seražin. Izmed članov upravnega odbora pa sta bila nato za podpredsednika izvoljena inž. Franc Šivic in Boris Seražin.

Za predsednika ČZS sta kandidirala dva kandidata g. Stanislav Hajdinjak (levo) in g. Lojze Peterle (desno), ki je dobil več glasov in tako postal novi predsednik Čebelarstva Slovenije. (Foto: J. Mihelič)

Za člane nadzornega odbora so bili izvoljeni: Marjan Jenko, Darko Korošec, Franc Nagode, Zdravko Ribnikar in Maks Tajnikar, za člane častnega razsodišča pa Ivan Gradič, Brane Kozinc, Anton Rems, Anton Sedmak in Franc Zadnik.

Na predlog delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 1996 delegati niso imeli pripomb in so ga v celoti sprejeli.

O kandidaturi za kongres Apimondije so navzoči na predlog novega predsednika g. Lojzeta Peterleta menili, da naj ČZS kandidira za kongres Apimondije leta 2003 v Sloveniji, vse pa je odvisno od tega, ali bodo pristojne državne službe zagotovile potrebna sredstva. O ustanovitvi predhodnice ČZS pa so bila mnenja deljena. Obveštil je sklep, da naj končno sodbo izreče strokovnjaki zgodovinarji, ČZS pa bo praznovala tako obletnico ustanovitve pred-

hodnice leta 1898 kot obletnico izhajanja prvega strokovnega čebelarstva časopisa v Sloveniji leta 1873. Nato je občni zbor ČZS končal svoje delo.

Za sklep lahko ugotovimo, da bo delo novega vodstva težavno, upajmo le, da mu bo uspelo rešiti vsaj nekatere najpomembnejše probleme, ki zavirajo hitrejši razvoj našega čebelarstva. Če se to ne bo zgodilo, se bo število čebelarjev še naprej zmanjševalo, kot v ČZS opazamo že zadnjih nekaj let, za mlado slovensko državo pa to gotovo ne bi bilo koristno. Slovensko čebelarstvo ne sme nazadovati, saj so koristi čebelarstva mnogotere ter za narod in narodno gospodarstvo nepogrešljive. Zato nas, čebelarje, lahko veseli, da tako razmišlja tudi eden vidnih in vplivnih slovenskih politikov g. Lojze Peterle, odslej novi predsednik osrednje slovenske čebelarstva organizacije.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V JUNIJU

JANEZ BRVAR

Kljub dolgi zimi in pozni pomladi čebele tistih čebelarjev, ki so redno spremljali mesečna navodila in se ravnali po njih ali pa so teoretično znanje pridobili na drugačen način, tako da dobro poznajo zakonitosti razvoja čebeljih družin, junija dosežejo vrhunec svojega razvoja. Če smo s čebelami ravnali v skladu s fenološkim koledarjem

ob posameznih fenoloških mejnikih, v skladu z vremenom in vnaprej predvideno glavno čebeljo pašo, smo za izrabo glavnih paš dosegli tako imenovano Taranovo optimalno razdobje.

Naše najzanesljivejše, najbogatejše, najizdatnejše paše so prav junija (akacija, smreka, kostanj, lipa...). Temu primerno je

v tisoč letih svojega razvoja svoj letni razvoj prilagodila tudi naša čebela *Apis mellifica* ali po domače kranjska sivka. Vrhunec živalnosti doseže prav v začetku junija. Dr. A. Büdel in E. Herold sta grafično prikazala indeks živalnosti za italijansko in severnoevropsko čebelo ter kranjsko sivko. Naj navedem le kot zanimivost, da po njunih ugotovitvah doseže naša sivka največjo živalnost (443,4) v začetku junija, italijanska jo doseže približno od druge polovice junija do 1. julija, severnoevropska (z najvišjim indeksom približno 370) pa v začetku julija. Za našo sivko njen vrhunec razvoja seveda ni naključen, saj se vse naše najpomembnejše paše, razen hoje, zvrstijo nekako junija, štirinajst dni prej ali pozneje.

Za nas čebelarje torej junij ni samo mesec najživalnejših družin, ampak tudi mesec najbogatejše bere ali mesec, ko žanjemo uspehe svojih čebel in lastnega dela. Junij pa je zato tudi mesec, ko nas čaka pri čebelarskih opravilih največ dela. To delo pa od nas zahteva tudi veliko znanja.

In katera so poglavitna čebelarjeva opravila v tem mesecu?

Ker so družine na vrhuncu svojega razvoja, je povsem normalno, da obstaja velika nevarnost rojenja. Za preprečitev rojilnega razpoloženja je več načinov. Zakonitost za njegov pojav pa je ena sama, to je porušeno razmerje med odkrito in pokrito zalego. Takoj ko se odkrita in pokrita zalega izenačita, se namreč pojavi nevarnost rojilnega razpoloženja. Če pa se to razmerje obrne v prid pokrite zalege, je rojenje neizbežno. Sam se tega pravila zavedam, zato vso skrb namenjam temu, da je v panju vedno več odkrite zalege, da imajo čebele dovolj vedno dovolj dela s pitanjem zalege, da imajo dovolj prostora za graditev. Tudi z graditvijo satja se čebele razbremenjujejo svojih odvečnih beljakovin, ki bi sicer povzročile povečano delovanje spolnih žlez. Zato imamo v panju vedno gradilnik, ki ga uporabljamo za več namenov. Kot sem že omenil, čebele predvsem odlagajo svoje voskovne ploščice z graditvijo trotoevskih celic, ki jih matica hitro zaleže. Za pitanje trotoevske zalege porabijo več mlečka kot za pitanje čebelje zalege. Ko je

trotoevina pokrita, jo izrežem, s tem na biološki način omejujem širjenje varoe in hkrati mi je graditev satja v gradilniku tudi nekakšen barometer, ki kaže, kaj se v družini dogaja.

Vsaka od mojih družin zgradi na leto štiri do pet satnic, ki so zaradi gradilnikov skoraj brez trotoevskih celic. Za začetno graditev dam satnice v medišče, in ko so te zgrajene do polovice, jih vložim za zaleganje v gnezdu. Eden od značilnosti preprečevanja rojilnega razpoloženja med pašno sezono pa je seveda tudi iskanje izdatnih paš, saj je tako manj težav z rojenjem. Zato skrbim, da so moje čebele stalno polno zaposlene, tako pred pašo kot tudi med njo.

Po glavni paši čebelje družine razbremeni odvečne pokrite zalege, tako da v 7-satarjih naredim pomožne družine, spolnoladi in med pašo pa jih uporabim kot pomoč pridobitnim družinam.

Drugo zelo pomembno delo junija je vzreja kakovostnih matic in menjava matic, ki ne izpolnjujejo naših pridobitnih zahtev. Tudi načinov za vzrejo matic je več. Sam uporabljam dva. Vsekakor strogo nadziram kakovost matic in vzrejno gradivo jemljam le od družin, ki so več kot nadpovprečne. Prav tako poskrbim, da med najboljšimi družinami poiščem dve ali tri, pri katerih pospešim razvoj zdravih in močnih trotoev za oploditev matic. Matice vzredim s prenosom enodnevnih ličink v umetno rejene maticnike. Že sprejete maticnike drugi ali tretji dan pri vrhu nekoliko razširim in tako čebele prisilim h graditvi večjih maticnikov. Število maticnikov v družini, ki je hkrati starter in rednik, omejim na 12 do 15. Po desetih dneh jih vložim v inkubacijo drugi družini, ta pa jih inkubira iz dveh ali treh rednikov. Za oploditev matic imam hramčke z dvema satoma, velikosti 1 dcm², in s prostorom za sladkorno testo.

V plemenilčke s praznimi satniki dam veliko zajemalko (1 liter) čebel, ki jih pred tem omamim v polivinilasti vrečki in še omamljenim dodam neoplojeno matico. Tako vzrejene in oplojene matice uporabimo predvsem za zamenjavo v pridobitnih panjih. Lani sem matice zamenjal po Kirarjevi metodi, z neposrednim dodajanjem ob pomoči izvlečka bezgovih poganjkov in do-

mačega sadnega kisa. Ta način je najpreprostejši in najzanesljivejši. Podrobnosti o tem pa prihodnjič.

Pomožne družine v 7-satarjih naredim z odvečno pokrito zalego in čebelami po glavni paši. Dodam jim zrel matičnik in pustim, da se matica oplodi in začne v njem opravljati svoje poslanstvo. Uspešnega čebelarjenja brez pomožnih družin si ne morem več predstavljati. To se je izkazalo predvsem letošnjo pomlad. Če ne bi imel teh družin, prvih paš niti ne bi mogel izrabiti v polni meri. Čebelarjenje s pomožnimi družinami ni novo, vendar so jih v praksi bolj uporabljali kot rezervne družine, za nadomestitev čez zimo odmrlih družin, to pa ni isto.

Za čebelarja je tretje opravilo v tem mesecu, za nekatere morda prvo in najpomembnejše, točenje medu. Sam doživljam uspešno čebelarsko letino kot potrditev uspešnosti svojega čebelarjenja. Končni finančni rezultat je seveda enak, le da imam jaz ob tem dvojno zadovoljstvo.

Pri današnjih tržnih zahtevah je pomembno, da pridelamo kakovostni sortni med, ki mora biti tudi zdravstveno – bakteriološko in higiensko neoporečen. Za javno prodajo medu moramo imeti potrjeno veterinarske službe o živilski neoporečnosti, to pa od čebelarja zahteva nova spoznanja in nove tehnološke postopke točenja medu, shranjevanja, polnjenja in tudi primerne skladiščenja.

Med točimo iz panja takrat, kadar je pokrita vsaj polovica satov. Pravimo, da je med takrat zrel. Seveda to v majhnih panjih, kakršen je AŽ, ni vedno mogoče. Dostikrat bi bil zato seveda pridelek manjši, predvsem ob izdatnejših pašah ali če si paše sledijo druga za drugo. Primer za to je akacija – smreka – kostanj.

Želimo imeti čisti akacijev med, čisti smrekov med in čisti kostanjev med. Če bi čakali, da med v panju dozori, bi včasih lahko izgubili kakšen dan naslednjega medenja. To pa bi bila izguba pridelka. V takih primerih bomo med iztočili prej, vendar pa sta pogoj za to čista in primerna posoda za med ter primerno skladišče, v katerem ga bomo hranili, saj bo med dozoreval v posodi.

Čebelarji se moramo za točenje temeljito pripraviti. Na razpolago morajo biti vse potrebno orodje in priprave ter čista, za živila primerna posoda. Pri večjem številu čebeljih družin je pomembno, da imamo ob točenju tudi določeno število rezervnih satov in da panj, ki mu odvezujemo medeno satje, takoj spet napolnimo. S tem si prihranimo veliko dela, zlasti če točimo v brezpašni dobi. Takrat si ne bomo privoščili razstavljanja satov, tudi vračanje mastnega satja v panj podnevi bi čebele lahko spodbudilo k ropanju, zato bomo to delo raje opravili zvečer, do takrat pa satje hranili tam, kjer ga čebele ne bodo mogle izslediti. V čebelnjaku in okolici ne bomo puščali nobenih sledi točenja medu, saj bi tudi to lahko čebele spodbudilo k ropu.

Med bomo shranili v primeren prostor in ga po nekaj dneh, ko priplavajo na površje vsi pokrovci, deli satja ali mrtvih čebel, očistili, posodo pa hermetično zaprli, če je med v njej zrel. Če po točenju medu ni nadaljnje paše, ne smemo pozabiti, da so družine živalne, da se mora zaleganje nadaljevati brez premora. Zato moramo biti pozorni na to, da v panju ostane dovolj hrane za čebele in zalego. Bolj gospodarno je ves med iztočiti, vendar ne iz plodišča, zalogo hrane pa nadomestiti s sladkorno raztopino. Sam nikoli ne točim medu iz plodišča, držim pa se rekov »Plodišče je svetišče« in »V plodišču je med za čebele, v medišču pa zame«.

Zelo pomembno opravilo čebelarja v juniju je tudi iskanje naslednje paše. Po možnosti imamo naslednje pasišče določeno že od tedaj ko prvo preneha mediti.

Pašo iščemo na podlagi svojega poznavanja pasišč in na podlagi napovedi medenja. Zadnja leta je upoštevanja vredna tudi napovedovalna služba medenja. **Te podatke lahko dobivamo vsak dan po telefonu (061) 126-1335, v časopisu ali tekstu.**

O določitvi pasišča in stojišča se moramo pred preselitvijo čebel dogovoriti oziroma dobiti dovoljenje odgovornih območnih poverjenikov za paše.

Bodimo disciplinirani in odgovorni prevažalci, saj bomo od tega imeli sami največ koristi.

VETERINARSKI NASVETI ZA JUNIJ

V tem mesecu bomo najbolj pozorni na to, ali ni morda v čebelnjaku izbruhnila huda gniloba čebelje zalege. Pregledovali bomo stara žarišča in okolico, zlasti če še niso bila pregledana. Upajmo, da se v tem mesecu ne bodo pojavila nova žarišča.

Čebelarji prevažalci, preden odpeljete (tovornjak, poln čebel) na pašo, pokličite čebelarsko družino na tistem območju, na katerega jih nameravate peljati.

Junija lahko preizkusimo biološko metodo zatiranja varoe v čebelji družini. V ta namen iz gradilnika izrezujemo trotovske zalego. Prvo in drugo generacijo trotovske smo pustili v družini zaradi ravnovesja, preostale generacije trotovske zalege pa

lahko izrežemo, pregledamo in nato sežgemo. Na ta način si ustvarimo tudi sliko o okuženosti čebelje družine z varoo.

Za čebelarstvo, v katerih je bila ugotovljena nose mavost, pršičavost ali huda gniloba čebelje zalege, priporočamo, da matic ne vzgajajo sami, ampak naj jih raje kupijo pri registriranih vzrejevalcih.

Za najdene roje neznanega izvora priporočamo, da jih vsaj za štiri ure postavite v temen, hladan prostor, šele nato pa jih pretresite v razkužen panj in jim dodajte potrebno količino hrane.

Veterinarski zavod Slovenije:
OE Maribor
dr. vet. med. Vida Lešnik

Izkušnje naših čebelarjev

IZBOLJŠAJMO ČEBELARJENJE Z NAŠIM NARODNIM PANJEM (AŽ)

MARJAN DEBELAK

Kaj bi kazalo izboljšati?

Slovenci se čez AŽ panj, s katerim povečini čebelarimo, ne moremo preveč pritoževati in se očitno ne pritožujemo. Kljub temu pa po mojem ne bi smeli biti tako zadovoljni z našim načinom čebelarjenja v teh panjih. Navedel bom nekaj primerov.

Čeprav je že več kot 15 let znano, kako lahko naše žnideršiče uporabljamo kot velikoprostorninske panje (z dodano zakladdo), razmeroma majhno število čebelarjev izrablja to možnost. Večina čebelarji lepo po starem v dveh panjskih oddelkih na skupaj 20 satih AŽ mere. To je tako, kot če bi

Članek je nadaljevanje prispevka iz prejšnje številke, ki ga je avtor pripravil in razložil na posvetovanju v Polju.

Star gorenjski družinski čebelnjak avtorja prispevka s številnimi značilnostmi in pritklinami, ki omogočajo prijetno, kulturno in uspešno čebelarjenje. Foto: Marjan Debelak

uporabljali samo dve tretjini zmogljivosti stroja, ki ga imamo na razpolago. Ali kot bi se zadovoljili samo z dvema nakladama LR panja, tretjo, poglavitno pa bi ignorirali.

Prostovoljno in množično se odpovedujemo veliko večjim pridelkom medu, morda tudi zato, ker še tega, ki ga pridobimo, ne moremo pošteno vnovčiti?!

Da smo na splošno kar zadovoljni z AŽ panjem z dvema oddelkoma je mogoče pripisati tudi neverjetno trdoživemu mnenju naših čebelarjev, da je najbolje čebelariti z manj močnimi družinami in manjšimi panji. Narobe svet! Bolje rečeno, narobe razumljeni primeri, pri katerih se to res včasih pripeti.

Zlato pravilo čebelarjenja pa kljub temu še vedno velja: ENKRAT MOČNEJŠA (PRIDOBITNA) DRUŽINA PRINESE DVA-KRAT VEČ MEDU! To k sreči dokazujejo tudi izmerjeni rezultati. Tudi moi.

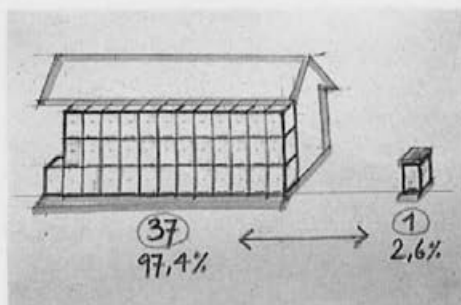
Med čebelarji je tudi zelo razširjeno mnenje, da bodo najbolj napredovali, če bodo imeli čudežne matice-medarice. Ves svoj čebelarski vek iščejo takšne matice, pa brez pravega uspeha! Takšnih čudežnih matic, žal, pri nas množično, še ne znajo vzrediti za splošno rabo.

Če bi čebelarji svoj napor preusmerili z iskanja matic k iskanju in uveljavljanju izboljšanih načinov čebelarjenja, bi bil rezultat neprimerno večji, kot bi ga dosegli z najboljšimi maticami.

Da pa ne bo nesporazuma – pri nas je doma najboljši čebelji rod, kranjska sivka (*Apis carnica*). Če (še) nimamo čudežnih matic-medaric v vsaki naši čebelji družini, imamo v naših čebelnjakih že davno čudežni rod čebel. Ni nam ga treba iskati po svetu, kot to počnejo številni drugi narodi. Samo ne zapravimo ga!

Zakoreninjeno je tudi napačno stališče, da za naše čebele pri nas ni tolikšnih paš, da bi lahko imeli več kot 20 satov skupne panjske prostornine. Če je to morda delno res v kakšnem, za čebele manj srečnem kotičku naše domovine, pa nikakor ne more veljati za večino Slovenije in še celo ne za tiste čebelarje, ki so z »navadnimi« žnideršiči vozili na »bajna« hrvaška pasišča, kjer se menda med cedi v potokih...

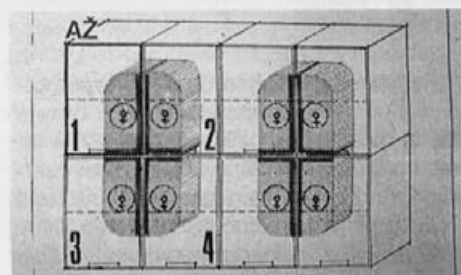
Marsikateremu čebelarju se zdi čisto

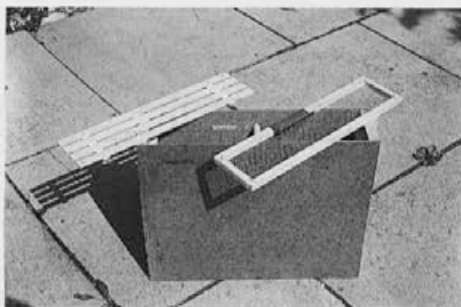
Shematični prikaz razmerja med čebeljimi družinami v AŽ in njim podobnih panjih ter čebeljimi družinami v nakladnih panjih na območju Republike Slovenije. Statistični podatki Čebelarske zveze Slovenije za leto 1995. Slika nazorno prikazuje, da pri nas prevladuje čebelarjenje v čebelnjakih z AŽ in njim podobnimi listovnimi panji. Risba: M. D.

upravičeno, da na istih pašah požanjejo veliko več pridelka čebelarji z nakladnimi panji in čebelarji, ki so opremili svoje čebelnjake s prilagojenimi listovnimi (AŽ) panji večje prostornine. Da pa bi podobno lahko dosegel tudi sam z navadnimi žnideršiči, če bi zakladno čebelaril – to pa ne!

Marsikateri čebelar, po mojem prepričanju, tudi ne zna izbrati vseh prednosti čebelarjenja v čebelnjakih. Predvsem to velja za izrabo toplote pri medsebojnem gretju družin v skladanici, toplo odetje panja in odvod vlage iz panjev skozi blazino iz penaste gume ob odprtih vratcih.

Shematični prikaz prezimovanja čebeljih družin v AŽ panjih, zloženih v skladanico. Če prezimujemo družine v dveh etažah se izdatneje medsebojno grejejo. To vpliva na manjšo porabo hrane, daljšo življenjsko dobo zimskih čebel, večjo zimsko-pomladno gručo pri enakem številu čebel, na več zalege in s tem hitrejši ter večji razvoj. Risba: M. D.

Igor Frančič je izumitelj in soizumitelj mnogih bistvenih pripomočkov in tehnologij za izboljšanje čebelarjenja, predvsem čebelarjenja v standardnih AŽ panjih. Brez Frančičevega ali kasneje podobno narejenih pitalnikov si skoro ne moremo več zamišljati sodobnega čebelarjenja, ki zahteva manj dela in boljše rezultate.

Foto: Marjan Debelak

Kot da bi nekateri čebelarji želeli biti solidarni s čebelami v panjih, v katerih ne morejo prezimovati drugače kot v mrzlem in zatočnem...

Podobno velja za krmljenje. Številni čebelarji čebele – v škodo njihovem zdravju in razvoju – krmijo prepozno. Krmijo jih v premajhnih pitalnikih, tako da jih čebele na mah izpraznijo, čebelarji pripravljajo pregošto sladkorno tekočino itd.

Tudi na tem področju poznamo že dve desetletji naša (Frančičeva) pitalna korita za AŽ panje, v katere lahko natočimo hkrati 5 do 6 litrov klaje, čebele pa jo jemljejo tako hitro ali počasi, kot hočemo sami in kot je prav za čebele.

***

Rešitev za izboljšanje čebelarjenja v žnideršičih

Ena od najbolj učinkovitih rešitev, s katero korenito povečamo učinkovitost čebelarjenja s standardnimi žnideršiči, ne da bi jih zavzeli, je zakladno čebelarjenje.

AŽ panj z zaklado nadaljuje tradicijo slovenskega čebelarstva v vseh temeljnih pogledih, ki so jih razvijali tudi naši čebelarji (Janša, Glavar, Žnideršič...). To je še vedno panj, ki ga upravljamo od zadaj, zlagamo v skladanice in ga lahko zdaj povečujemo do optimalne velikosti približno 30 satov. Pri tem pa ohranjamo tudi čebelarjenje v čebelnjakih na stalnem

mestu ali pa čebelarimo s prevoznimi čebelnjaki. Panjem povečujemo prostornino s premičnim oddelkom.

Če damo gnezdo v zaklado, čebele v ta del panja ne skladiščijo obnožine in zato ne ovirajo (blokirajo) matice pri zaleganju. Take ugodnosti doslej ni imel še noben panj!

Družina z matico oziroma gnezdom v zakladi za matično rešetko je zavarovana pred izrojitvami in pobegi rojev.

Družino z matico oziroma gnezdom v zakladi lahko po potrebi razdelimo ali odstavimo in ločimo. S tem si zelo olajšamo protirojilne ukrepe in prevoze na pašo v posebnih razmerah.

Zaklade ni treba odstavljati, če želimo pregledati zaleganje, matico, rojilno razpoloženje in podobno. Pregled je v zakladi hiter, preprost in lahek zaradi pokonci obrnjenih satov.

Pri zakladnem čebelarjenju lahko v polni meri izrabimo veliko prednost, ki nam jo daje dvoetažno gnezdo pri prezimovanju in samodejnem zgodnjem spomladanskem razvoju do razvojnega viška.

Do maksimuma lahko izrabimo zalegalno sposobnost matic.

Ob uporabi lesice si lahko privoščimo čebelarjenje v najtežavnejših razmerah, kadar v obdobju rojenja ne moremo biti pri čebelah (če smo na potovanju, v bolniški postelji itd.).

***

Čebelarji smo, na splošno vzeto, zelo nezaupljivi in konservativni do sprememb, ki naj bi jih uvedli v svoje čebelarstvo. Naše čebelarstvo se nam zdi najboljše ali, vsaj za nas, dovolj dobro. Posebnosti svojega čebelarjenja najraje skrivamo pred drugimi čebelarji kot poslovno skrivnost oziroma tako, kot gobarji ne kažejo gobjih rastišč, ki so jih odkrili. Če pa smo tako ali drugače izzvani, svoje čebelarjenje hvalimo na vso moč, se pa na vse kriplje izogibamo odkrivanju naših rezultatov, in to ne le zaradi davkarije. Težko bomo zvedeli, koliko medu je iztočil naš sosed ali znanec oziroma tisti čebelar, ki je hvalil svoje čebelarjenje ali ga celo opisoval v Slovenskem čebelarju. Izjeme potrjujejo te ugotovitve. Kako pa naj

se čebelar smotrno odloči za izboljšave in nove načine čebelarjenja, če ni seznanjen s podatki, kaj s takimi spremembami pridobi?!

Pri zakladnem čebelarjenju v praksi vidimo in doživimo, kaj pomeni čebelariti v čebelnjakih z močnimi pridobitnimi družinami in dovolj prostora v panjih.

Moji, večkrat objavljeni, natančno ugotovljeni dolgoletni povprečni rezultati takega čebelarjenja so približno 34 kg iztočenega medu na žnideršiča z zaklado. To

dosegam brez prevažanja in na zelo povprečnem slovenskem čebeljem pasišču.

* * *

Originalni pripomočki za zakladno čebelarjenje so odslej na voljo pri našem znanim in kvalitetnem izdelovalcu žnideršičev – to je v Mizarstvu Franc Krže, Vrhnika pri Ljubljani.

Tudi to zbuja upanje, da bo naš narodni panj še dolgo živel in se izpopolnjeval, z njim pa tudi naše čebelarstvo.

KAKO SEM ZAVAROVAL ČEBELE PRED MEDVEDOM

TONE ŠERCAR

Pred tremi leti, nekaj pa tudi lani, je hoja na Kočevskem začela ponujati svoje medene darove. Kakor se je zgodilo že večkrat, kakšne posebne rekordne bere ni bilo. A kot vedno, kadar je slišati, da kje kaj medi, zlasti če je to hoja, se čebelarji hitro zganemo in pripeljemo svoje čebele. Upanje nas še ni zapustilo, z njim smo se že kar navadili živeti, saj verjamemo v star pregovor, da včasih tudi slepa kokoš zrno najde. In tako so zaradi govoric o medenju hoje pripeljali k nam svoje čebele številni čebelarji od blizu in daleč.

Nekaj let sem bil v našem čebelarskem društvu odgovoren za razporeditev pripeljanih čebel na pasišča. Ker sem tudi sam prevažalec, sem si seveda z zanimanjem ogledal njihove prevozne čebelnjake. Zanimalo me je, kako so urejeni, zlasti pa, kakšne so njihove posebnosti. Povem naj, da so bili domala vsi lepo urejeni, dobro vzdrževani, skratka takšni, kakršnih smo pri pridnem slovenskem človeku vajeni. Dva izmed njih sta pripeljala domala pravi umetnini. Panji so bili čudovito poslikani in prav veselje je pogledati tak prevozni čebelnjak. Kljub vsemu je nekaj le manjkalo. Številni od teh čebelarjev so prvič spoznali značilnosti naših krajev. To je povečini skalnat teren v gozdovih, na katerem skoraj ni cvetoče podrasti, zato čebele naberejo zelo malo cvetnega prahu. Naši čebelarji zato najprej odpeljejo svoje čebele na kostonjevo pašo, kjer se oskrbijo z bogato zalogo cvetnega prahu, šele nato pa v

kočevske gozdove na hojevo pašo. Druga težava oziroma značilnost naše krajine je pomanjkanje vode. Le-te v naših gozdovih poleti ni v izobilju, celo nasprotno, najdemo jo le redkokje. Če se po deževnem vremenu pojavi kakšen izvir ali bolje rečeno kakšna luža na gozdni vlaki, pa se kaj kmalu posuši. Ta dva problema lahko rešimo na razmeroma preprost način. Če ni cvetnega prahu, čebelam za silo dodamo kakšen nadomestek. Problem z vodo pa lahko rešimo tako, da v kakšno kotanjo ali luknjo pognemo polivinilasto folijo, nato pa v njej prestrežemo deževnico. Paziti moramo, da folija ni preluknjana.

Največja težava, ki pa je ni mogoče preprosto rešiti, je medved. Le s težavo mu preprečimo, da se ne bi najedel medu, če v panjih zavoha čebele in njihov dragocen zaklad – med. Zaradi medvedov smo čebelarji postavili čebelnjake na nekoliko manj nevarna mesta, stran od njihovih stalnih prehodov in mrhovišč. In še malo sreče smo imeli, da se ni nič zgodilo Slovenski čebelarji, žal, pasišč nimamo na pretek. Če pa hočemo biti povsod tam, kjer bo medilo, se moramo pripraviti na vse izzive oziroma probleme, ki nas bodo čakali na pasišču. Če čebele pametno razporedimo, je gotovo tudi na Kočevskem še nekaj prostih pasišč, zlasti po odprtju nekdanj razvpitega zaprtega območja. Prav na tem območju pa je največji problem za čebelarje medved, ta avtohtoni prebivalec kočevskih gozdov. Ker pa je iz več razlogov tudi vsestransko

To je star preizkušen način kako zaščiti čebelar med in čebele pred medvedom.

zavarovan, bo ta problem za čebelarje ostal tudi vnaprej in medvedu se bomo morali prilagoditi mi, čebelarji. V zadnjem obdobju so se razmere še nekoliko poslabšale. Zaradi vojne morije na Hrvaškem in v Bosni se je veliko teh živali zateklo v naše gozdove, kjer imajo mir. Pa tudi hrane imajo dovolj, saj naše lovske organizacije vzorno skrbijo za to. Novo naselitev teh »beguncev« ugotavljajo v vseh obmejnih gozdovih od Gorjancev prek Kočevske do Blok. Precej pa jih je tudi na Javorniku in vse tja do Trnovskega gozda.

Lani sem se pogovarjal z lovcem z Javornika, ki je tudi čebelar. Kot je pripovedoval, je pri njih zdaj toliko medvedov, da je moral čebelnjak ob gozdu preseliti na balkon stanovanjske hiše. Medvedi baje vsako noč kolovratijo okoli hiš, tako da čebele niso varne pred njimi. Res je sicer, da medved ne napade čebelnjaka takoj, razen če se s čebelami ni srečal že prej. Pripeljane čebele so več dni varne pred njim. Enako je tudi, kadar lovci pripeljejo svežo hrano na mrhovišče. Pride, jo iz primerne razdalje ovohava in nato gre, čeprav je na mrhovišče navajen. Gostija se začne šele kakšen dan ali dva pozneje. Verjetno je tako zaradi vonja po človeku. Pripeljanim čebelam se nekaj dni celo umika. Okoli njih dela velik krog, saj so čebele tujek v njegovem okolju. Nekoliko ga moti tudi smrad, ki ga povzroča tovarnjak. Vendar se s tem kmalu sprizajni. In ker je po svoji naravi zelo zvedav, se čebelam vedno bolj pribli-

žuje, dokler nagonsko ne spozna, da ga čaka dober posladek. Nato pa udari.

Ko pa se enkrat nasladka, je konec z mirom okoli čebelnjaka. Iz plašljivca se prelevi v drznega ropanja, ki ga je težko ustaviti, saj postane zelo nasilen. Takrat čebelarju ostane samo dvoje; umik čebel ali smrtonosni strel. Ker druga možnost v nobenem primeru ne pride v poštev, je edina rešitev umik čebel. A ne samo napadenih, odpeljati moramo tudi vse druge, ki so v prostoru medvedovega gibanja. To območje pa je kar precej veliko. Če ne bo našel čebel tam, kjer je začel, se bo navadno še isto noč preselil k drugim v sosesčini in nadaljeval razbijanje. Kdor še ni videl posledic medvedovega divjanja, težko verjame, kakšna silna moč se skriva v njegovih šapah. Pred leti je na Veliki Kapeli na Hrvaškem razbil skoraj vse panje na tovarnjaku. Na Kamenjaku nad Reko je v eni noči prehodil kar veliko razdaljo od enega stojišča do drugega. Pri pokojnem Ivanu Grajšu je skoraj cel teden razbijal panje v čebelnjaku, dokler ta ni ugotovil, da se vsiljivca ne bo mogel rešiti drugače, kot da ga je po dolgotrajnem oklevanju poslal »v večna lovišča«.

Kot je videti, je za medveda učinkovitejša preventiva kot kurativa. Čebelarji s Kočevskega se že ves čas srečujemo s to nadlogo. Prej je bilo tega manj, ker so bili čebelnjaki v bližini naselij, kamor medved nerad zaide, pa tudi medvedov je bilo manj. Ko pa smo se, nekako po letu 1960, začeli s čebelami seliti iz mestnega okolja v naravo in v nekatere nekdanje kočevske vasi, je vsak po svoje razmišljal o tem problemu. Eni so okoli čebelnjakov postavili močne ograje iz bodeče žice. Drugi smo postavljali čebelnjake na visoke kole oziroma stebre. Ko pa smo začeli uporabljati prevozne čebelnjake, smo spet iskali nove rešitve. Lovci so menili, da je dovolj, če okoli takšnega čebelnjaka napeljemo plastične trakove. Nanje smo potem obešali še plastične vrečke, aluminijaste trakove ali prazne pločevinke, da bi s svojim migotanjem in ropotom odvrčali medveda. To žal ni zagotavljalo varnosti. Prijatelj je na tovarnjak obesil toliko stvari, kot bi bila gasilska veselica, pa še električnega pastirja je po-

stavil, a tudi to ni bilo dovolj. Električni pastir v sušnem obdobju medveda ne preplaši, ker ni toliko občutljiv. Ker se to ni obneslo, nam je prijatelj izdelal neke vrste sprožilec, v katere smo dali manevrske ali pa kar prave naboje za puško. Te sprožilce smo položili na vogale čebelnjakov, čez panje pa napeli žico, ki bi ob dotiku sprožila močan pok. Zadeva je bila sicer precej boljša, a precej nevarna. Kajti ob naši odsotnosti bi lahko prišel kdo drug in lahko bi se zgodila nesreča.

Potem smo se spomnili, da lahko na električnega pastirja priprnemo cevi za razsvetljavo, polnjene s plinom. Cev naj bi zagorela ob vsakem električnem sunku. Ti bliski bi kosmatinca gotovo odgnali od čebel. Ta način smo uporabljali nekaj let, ker je bil kar dober. Sam sem ga še izboljšal. Za kratek čas sem namesto pastirja in luči vključil avtomobilski radijski aparat. Vedel sem namreč, da je medved zelo občutljiv na vsak šum, in to, kar bo prihajalo iz zvočnikov, bo še kaj več kot to. Prijatelji so ob tem v šali menili, da čebele niso krave, ki baje ob glasbi dajo nekaj več mleka. Ta poskus sem naredil, ker sem bil prepričan, da bo učinek še boljši kot z lučmi, hkrati pa bo poraba električnega toka iz akumulatorja manjša. Ta se je sicer prej izpraznil že v enem tednu. Sreča, da se takrat, ko zaščita ni delovala, ni kaj zgodilo. Ker pa tudi z radiom ni bilo nič bolje, sem skušal najti kakšno boljšo rešitev. Seveda o problemih človek razmišlja tudi ponoči, zlasti če si navezan na čebele in če te muči nespečnost. Tako se mi je ob enem takšnih razmišljanj porodila čisto preprosta zamisel. Sklenil sem, da bom pri novi napravi uporabil povratna stikala. Napravo bom naredil tako, da jo bo medved sam sprožil. Po daljšem »tuhtanju« sem se odločil, da bom prek teh povratnih stikal vključil dve avtomobilski sireni in dve močni žarnici iz reflektorjev. Tako sem na vsako stran tovornjaka na panje pritrdil po eno žarnico, pod panje na avtomobilsko šasijo pa sireni. Že prej sem imel pod tovornjakom na prečnih nosilcih pritrdjene 60 metrov dolge oglate cevi, ki sem jih ob prihodu na pasišče

Moj prevozni čebelnjak je sedaj res varen na vsaki paši. (Foto: T. Šerčer)

lahko izvel in nanj položil naletno desko. Te cevi sem na zunanjih koncih prevrtal in skozi njih speljal nekaj milimetrov široko pleteno jekleno vrv. Na enem koncu sem jekleno vrv pripel na okvir tovornjaka, drugi konec pa sem povezal s povratnim stikalom. Enako sem naredil na obeh straneh tovornjaka. In to je bistvo te rešitve. Jeklena vrv je napeta in se pod pritiskom vda le za nekaj centimetrov. To je tako imenovani mrtvi hod stikala, ki v hipu prižge obe žarnici in vključi sireni. Predstavljajte si kosmatinca, ko se mu ob njegovem dotiku jeklene vrvi – drugače tudi ne more do panjev – v mirni noči nenadoma bleščeče zasveti pred očmi, hkrati pa rezek zvok siren pretrga nočno tišino. Prepričan sem, da ni medveda, ki ga to ne bi na smrt preplašilo. Ko pa se vsiljivec umakne, se pritisk na jekleno vrv sprosti, vzmet pa stikalo vrne v prejšnji položaj. S tem je krogotok prekinjen in naprava je pripravljena za sprejem »novega gosta«. Prejšnji je namreč brez dvoma tako šokiran, da ne bo več poskušal. Kadar naprava miruje, seveda ne rabi nobenega toka. Tako lahko enkrat napolnjen dober akumulator deluje tudi vso pašno sezono.

Prednost je tudi v tem, da je naprava razmeroma poceni, z malo truda jo lahko izdelamo sami, deluje pa popolnoma zanesljivo. Sam jo zelo uspešno uporabljam že več kot deset let. Ni me strah postaviti čebele kamor koli, tudi sredi gozda ne. Zdaj ne gre več za vprašanje, kje je medved, ampak, kje kaj medi.

Bolezni čebel

POROČILO O ZDRAVSTVENEM STANJU ČEBEL NA OBMOČJU SLOVENIJE V LETU 1995

Lani je bilo opravljenih 1.672 pregledov čebelarstev s 25.080 čebeljimi družinami. Pregledi so zajeli registrirana in neregistrirana čebelarstva, zadnja pa so v epizootiološkem smislu še pomembnejša. Veterinarji Veterinarskega zavoda Slovenije v okviru sistematičnih pregledov, pregledov na poziv in po odločbi pregledujemo čebelje družine ob sumu na kužne bolezni in pomagamo čebelarjem pri preprečevanju, zatiranju in zdravljenju bolezni čebel. Čebelarjem smo na voljo tudi z nasveti s področja zdravstvene problematike čebel in čebelarjenja, epizootiološkega minimuma in higienskega pridobivanja čebeljih pridelkov.

Ob sumu na hudo gnilobo čebelje zalege in na območju zaprtega kužnega kroga je bilo opravljenih 936 pregledov čebelarstev z 10.469 čebeljimi družinami. V 148 čebelarstvih na območju Slovenije je bila ugotovljena huda gniloba čebelje zalege.

Na Gorenjskem je bila potrjena v 9 čebelnjakih, na Primorskem v 25 čebelnjakih, v mariborsko-podravski regiji v 18 čebelarstvih, v Prekmurju v 7 čebelarstvih s 15 bolnimi družinami, v ljubljanski regiji pa v 37 čebelarstvih.

V vseh zaprtih kužnih krogih smo poleg kliničnega pregledovanja čebeljih družin pobirali tudi vzorce medu za pregled prisotnosti spor *Bacillus larvae*.

Sanirano je bilo tudi eno od vzrejališč matič v Kamniku, okuženo s hudo gnilobo čebelje zalege. Uspešnost sanacije vzrejališča s štirimi stojšči na različnih lokacijah in vseh čebelarstvih v njihovi preletni razdalji bomo preverjali to pomlad.

Pogoste izbruhe te bolezni ne gre pripisovati le pregledovanju terena in intenzivnejšemu čebelarjenju. Pojav je povezan tudi s panzootijo varoze v Sloveniji in Evropi.

Po približni oceni je bilo v devetih laboratorijih pregledanih približno 600 vzorcev čebel. Do 31. marca 1995 smo pršico *Acarapis woodi* ugotovili v 8 vzorcih. V občini Kamnik smo odkrili tri žarišča pršičavosti, obolelih pa je bilo 55 čebeljih družin. V zaprtem kužnem krogu smo zdravili 670 čebeljih družin pri 56 čebelarjih. V mariborski regiji so bila odkrita tri žarišča (Maribor, Zg. Duplek in Pernica), zdravili pa smo jih z apitolom. Eno žarišče je bilo odkrito na Primorskem (okolica Divače) in eno žarišče v Radovljici na Gorenjskem.

V treh četrtinah vzorcev zimskih čebel smo ugotovili prisotnost praživali *Nosema apis*. Kljub temu v spomladanskem obdobju ni bilo hujših primerov nosema-vosti. Prijavljeni so bili trije sumi akutne oblike nosema-vosti, od teh pa je bil sum potrjen le v enem čebelarstvu, v katerem je bilo hudo prizadetih 30 čebeljih družin (ljubljska regija).

Testno plinjenje in pregled pokrite zalege sta na posameznih območjih Slovenije potrdila hujšo okuženost z *Varroa jacobsoni*. Odpornost varoe na fluvalinatne pripravke smo jeseni 1995 ugotovili le na območju Krasa, v obmejnem pasu z Italijo. O tej bližajoči se nevarnosti so nas že dve leti opozarjali z Inštituta za biologijo in varstvo rastlin Univerze v Vidmu.

Za letošnje testiranje zdravljenja čebel proti varozi priporočamo obvezna testiranja po vstavitvi fluvalinatnih pripravkov. Pred odločitvami za uporabo kemoterapevtikov moramo upoštevati, da ti ne smejo ogrožati čebel, predvsem pa, da ti ne bodo puščali ostankov v čebeljih pridelkih. Poleg bioloških metod obrambe proti varozi in uporabi mravljinčne, mlečne in ocetne kisline priporočamo menjavo naslednjih kemoterapevtikov: fluvalinat, (APISTAN), coumaphos

(PERIZIN) in amitraz (APIVAR, VARODAL).

Vse leto se je pojavljala poapnela zalega, vendar so bile razlike med posameznimi čebelarstvi velike. Že v čebelnjaku so razlike v obolevnosti za to boleznijo očitne. Domneve in ugibanja o možnih vzrokih, ki pospešujejo poapnelo zalego, nas konec koncev privedejo do treh glavnih dejavnikov, na katere smo najbolj pozorni: tehnologija, uporaba zdravil in selekcija čebel. Ne glede na še tako podrobno razčlenjevanje omenjenega, pa je odločilnega pomena močna čebelja družina. Učinkovitost antimitotika pri obolelih družinah ovrednotimo le s težavo, ker se s časom izboljšuje tudi čistilni nagon čebel. Sklenemo lahko, da večjih ekonomskih izgub zaradi poapnele zalege, razen v posameznih čebelarstvih, ni bilo.

Prijavljenih je bilo pet zastрупitev čebel. V ljubljanski regiji so bile tri večje zastрупitve v družbenih obratih. Kriminalno dejanje z zastрупitvijo 66 čebeljih družin na tovarnjaku čebelarja iz okolice Ljubljane pa se je zgodilo v Biljah na Goriškem.

Na mednarodnem čebelarstem kongresu avgusta 1995 v Švici smo predstavili štiri posterje o zdravstvenem varstvu čebel.

Tako kot lastniki drugih živali morajo biti

tudi čebelarji seznanjeni z osnovami epizootiološkega minimuma in najnovejšimi uporabnimi metodami preprečevanja in zdravljenja čebeljih bolezni ter z njihovo razširjenostjo v Sloveniji. Veterinarji smo pripravljali skupaj s Čebelarско zvezo Slovenije in posameznimi društvi pripraviti obvezne tečaje za čebelarje začetnike pred nakupom čebel.

SKLEP

Ob vsesplošni poplavi in množični uporabi najrazličnejših kemikalij za zatiranje bakterijskih in zajedalskih obolenj čebel ter kot biostimulatorje iščemo možnosti za uporabo ekološko sprejemljivejših sredstev brez večje nevarnosti za čebelje pridelke. Skupaj s celotno čebelarско javnostjo skušamo dopovedati vladi, da so sistematčne akcije preprečevanja in zatiranja bolezni lahko uspešne le ob finančni pomoči države. Intenzivno čebelarjenje v spremenjenih razmerah ter obremenitev okolja z različnimi, tudi življenju škodljivimi snovmi, nujno vplivajo tudi na zdravstveno stanje čebeljih družin. Predvsem pa moramo paziti, da s čebeljami pridelki ne ogrožamo zdravja ljudi.

Veterinarski zavod Slovenije

Oddelek za zdravstveno varstvo čebel
mag. Mira Jenko-Rogelj, dr. vet. med.

SREČANJA MLADIH S SLOVENSKEM ČEBELARSTVOM

V Zvezi društev za varstvo okolja Slovenije si že petindvajset let prizadevamo za ekološko miselnost in dejavnost. Pri delu z mladimi skušamo uporabljati vzgojno-izobraževalna spoznanja, povezujoč teoretična dognanja z ogledi, ekskurzijami in preprostimi raziskavami, pri čemer nam pomagajo znanstveniki in drugi strokovnjaki.

Navezali smo stike tudi z uglednim slovenskim čebelarjem, profesorjem Edvardom Senegačnikom. V obdobju poučevanja angleškega in nemškega jezika na gimna-

ziji Poljane v Ljubljani – profesor je namreč germanist – je večkrat predaval o čebelah in čebelarstvu za naravoslovni krožek, katerega mentorica sem bila. Pred kratkim sem ga zato vnovič prosila, naj za mlade, ki se pridružujejo našemu društvu, pripravi predavanje. Prav rad se je odzval in predaval o čebelah – varuhinjah okolja. V zanimivem, dinamičnem predavanju nam je govoril o zgodovini človekovega srečevanja s čebelami, ki sega že v prazgodovinsko obdobje. Vpletel je veliko podatkov o čebelah in njihovi vlogi pri opravevanju – po

Mladi pri čebelah prof. Edija Senegačnika v Ljubljani.

novejših podatkih jim pripada kar 90-odstotni delež! Spoznali smo upoštevanja vredno zgodovino čebelarstva na Slovenskem, vanjo pa se s svojim delovanjem uvršča tudi predavatelj, saj čebelarji že od otroških let.

Lepo je bilo na predavanju in mladi poslušalci, ki so napolnili učilnico Srednje agroživilske šole v Ljubljani (šola nam je tedaj in še velikokrat pozneje širokogrudno odprla vrata, za kar se ji velja še posebej zahvaliti), bi še kar gledali diapozitive iz dolgoletnega predavateljevega čebelarjenja in se z njim pogovarjali o različnih vprašanih vzreje čebel. Vsi smo bili navdušeni nad predavateljevim povabilom, naj jeseni obiščemo njegov čebelnjak v Rožni dolini v Ljubljani.

Profesorja Senegačnika smo obiskali tisto jesen, pa tudi prihodnjo zgodnjo pomlad leta 1995. Obakrat nas je nadvse gostoljubno in prijazno sprejel, po čebelarški šegi pogostil z medom in medico ter jabolki in domačim kruhom in nam seveda pokazal stari in novi čebelnjak na svojem sadnem vrtu, na katerem raste tudi leska, prva pomladanska paša za čebele. Stari čebelnjak kar diha zgodovino, poln je spominov in čebelarške modrosti, ki zaživi ob slikovitem pripovedovanju o sožitju s temi malimi čudeži narave. Novi čebelnjak na prirejenem tovornjaku je tehnična novost in velika olajšava za nočni prevoz krilate družine ponoči na velike razdalje, na primer v Prekmurje, ko tam cveti robinija, izvrstna čebelja paša. Profesor nam je pripovedoval

tudi o tem, da je treba v Sloveniji iskati nove možnosti za pašo: zanimive so na primer močvirne rastline kot krvenka ali pa zlata rozga, ki se je kot plevel razširila na grobljah, ob železniških progah. Obe in še druge pa so polne nektarja – prva zgodaj poleti povsod, kjer je le malo močvirja, druga jeseni, ko druge cvetnice v Sloveniji ne cvetijo več.

Ogledali smo si profesionalno delavnico, pa skladovalnico novih satnikov, knjige, revije, spominke, posvetila in še vse, kar sodi k desetletjem čebelarjenja... Mimogrede nas je še opozoril na desko pod vodovodno pipo na vrtu: nanjo je počasi kapljala voda in čebelica, ki se je v zgodnji pomladi komaj dobro zbudila, jo je željno pila – kaj bi bilo, če čebelar ne bi poskrbel za prvo hrano in vodo?

Prepričana sem, da je čebelarjenje nekaj posebnega med najrazličnejšimi človekovimi načini pridobivanja hrane, morda predvsem v zadnjem obdobju, ko ljudje samo še enostransko izkoriščajo tla, živali in rastline, uporabljajoč vse večje količine umetnih gnojil in pesticidov, to pa, kot vemo, povzroča bolezni in vodi v propad.

Čebelarstvo je sožitje človeka in njegove družine s čebelo in njeno družino. Čebelar mora zelo dobro poznati naravo v vseh pogledih, da bo pridelal dovolj medu zase in tudi za svoje čebele, če pa je letina slaba, mora biti med predvsem za preživetje čebel, šele potem pride na vrsto čebelar (če sploh pride!) Čebelnjak ni in ne bo nikoli farma, nasprotno, vključuje se v hete-

rokulturno vrtnarjenje-kmetovanje-sajdarstvo, v samooskrbno domačijo, čeprav je to morda profesorjev dom v Ljubljani.

Srečanja s čebelarstvom, ki nam jih je omogočil profesor Senegačnik, so bila dragoceno ekološko-življenjsko spoznanje tako za mlade kot tudi za nas, ki smo jih spremljali: profesorica Mirjam Gorenc in profesor Rudi Demšar iz Srednje agroživilske šole v Ljubljani ter profesorica Vida Spazzapan Brelih.

Takrat smo se dogovorili tudi za pogovor s profesorjem Senegačnikom o njegovem življenju in delu, posebej še o čebelarstvu.

**Vida Spazzapan Brelih, prof. biol.,
mentorica mladih pri Zvezi društev
za varstvo okolja v Sloveniji**

ZAŠČITA ČEBELJIH PANJEV

RADO MLAKAR

Vsak čebelar si želi, da bi bil njegov čebelnjak okras okolju, da bi mu bil v ponos, predvsem pa, da bi bil prijazen do čebel. Zato potrebujejo panji in čebelnjaki skrbno nego in ustrezno zaščito. Ker so povečini leseni, si oglejmo nekaj informacij o zaščiti lesa.

V zadnjih letih so se zaradi vse večje ekološke osveščenosti pojavile zelo pomembne spremembe pri zaščiti lesa. Proizvajalci in uporabniki se vse bolj izogibajo uporabi zaščitnih sredstev, ki so škodljiva za okolje. Vse bolj se uveljavljajo naravna zaščitna sredstva, saj so zaradi majhne toksičnosti za naravo neškodljiva.

KAJ JE POTREBNA ZAŠČITA LESA?

Les ogrožajo različni vplivi: dež, sonce zmrzal, biološki škodljivci. Smotno ga bomo zavarovali, če bomo pravilno izbrali in uporabili različna zaščitna sredstva, glede na namen njegove uporabe. Sredstva, ki vsebujejo biocide, uporabimo samo če je to nujno potrebno (na primer za zaščito lesa, ki je postavljen na zemljo ali stalno izpostavljen večji vlagi).

PRIPRAVA IN ZAŠČITA LESA

Zelo pomembno delo, ki ga je treba opraviti pred zaščito lesa, je priprava lesa. Za učinkovito zaščito moramo les temeljito očistiti prahu in maščob. Les naj bo primerno suh in v smeri vlaken ga obrusimo s finim brusnim papirjem. Pri obnavljanju zaščite moramo rahlo obrusiti tudi star lazurni premaz, tako da s površine odstranimo neoprijete delce. Dobro pripravljena površina je že pol uspeha. Za učinkovito zaščito lesa je priporočljivo uporabljati kombinacije različnih zaščitnih sredstev, seveda glede na namen uporabe lesa. Tako so za zaščito čebelnjakov in prednjih sten panjev najprimernejši premazi, ki so izdelani na vodni osnovi

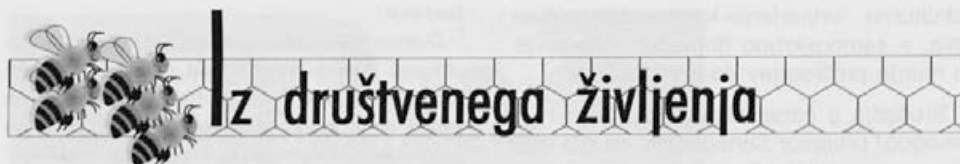
Dodatek!

Odmev teh naših srečanj pa se je kmalu pokazal. Dijak tretjega letnika veterinarske smeri agroživilske šole Tomaž Kralj je na pobudo svojih dveh mentoric in tega, kar je slišal na predavanjih, sklenil napisati nalogo o čebelarjenju v Mestnem Logu, kjer ima agroživilska šola svoj čebelnjak. Za gibanje »Znanost mladini« je za osmo srečanje raziskovalcev in mentorjev ljubljanske regije napisal zanimivo nalogo »Čebelarjenje v Mestnem Logu v bližnji preteklosti«. Zanj je požel najvišje priznanje regijske in državne ocenjevalne komisije, dobil pa je tudi Zoisovo srednješolsko štipendijo in kot nagrado še dvodnevno bivanje na Dunaju.

Vsi smo tega veseli in mlademu ambicioznemu dijaku želimo v prihodnosti še več takih uspehov, posebno pri njegovem čebelarjenju. Kot nam je povedal, bo obnovil opuščeno čebelarstvo na svojem domu v Mlinšah pri Zagorju, kjer so dolga desetletja čebelarili že njegovi predniki.

in vsebujejo naravne učinkovine. Takšni premazi so prijaznejši do okolja, ne škodujejo zdravju, hkrati pa omogočajo hitro, varno in preprosto uporabo.

**FINANČNO POROČILO ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE ZA LETO 1995
IN NAČRT ZA LETO 1996**

Prihodki	Realiz. 95	Finančni načrt za leto 1996
1. presežek iz prejšnjega leta	2.515.787	2.976.696
2. članarine in naročnine	17.472.770	24.000.000
3. prodaja trgov. blaga, oglasi, najem.	5.767.476	6.000.000
4. namenska sredstva KIS za ONS	7.626.410	6.000.000
5. dotacije	150.000	200.000
6. obresti	1.046.264	1.500.000
Skupaj	34.428.707	40.676.696
Odhodki		
1. drobní inv. in pis. mater.	137.191	200.000
2. poraba elektrike in plina	68.628	100.000
3. invest. in redno vzdržev. stavbe in komunalne storit., stavb. zemlj.	188.389	1.000.000
4. vzdrž. avta, bencin, zavar., cestnine	548.083	600.000
5. proizv. storitve (fotokop., razvij., analize, kongres, posvet Polje)	1.137.079	465.000
6. potni stroški, telefon	327.066	300.000
7. izdajanje SČ, koledarja (tisk in poština) in zbornika referatov	9.658.851	10.000.000
8. pogodbe bruto	1.896.005	3.000.000
9. avtorski honorarji za SČ bruto	1.325.781	1.600.000
10. plače bruto	8.116.631	9.700.000
11. neproizv. storitve (naroč. tujih revij, oglasi, reklame, izobr.)	377.013	500.000
12. reprezentančni stroški	118.600	200.000
13. amortizacija	809.662	1.000.000
14. provizije APP, zavar. premije	129.987	300.000
15. stroški terenskih opazovalcev	1.309.795	1.500.000
16. član. Apimondija, ZZS, Apislavija...	124.690	170.000
17. pospeš. uspos. mladih – tekmov.	290.850	400.000
18. prevozi na delo, prehrana delav.	474.480	600.000
19. dnevnice in potni stroški	1.034.613	1.500.000
20. nakup in izdelava blaga za prod. (izobr. lit., odličja, embalaža)	2.925.050	2.461.696
21. presežek od prodanega čebelnjaka		2.880.000
Skupaj	30.998.495	40.676.696
Pozitivna razlika (– 453.516)	2.976.696	
Zdajšnja vrednost osnovnih sredstev	3.842.280	
Vrednost investicije – ČIC	4.105.570	
Vrednost zalog	2.284.608	

POVERJENIKI ZA PASIŠČA

ČD Dolsko

– Stojan Zupančič, gostilna »Žerjavica« Dolsko – tel. (061) 647-084 (prijava do 5. junija 1996)

ČD Rakek

za Rakov Škocjan in Ravnik–Menišija:

– Jernej Lukek, Vodovodna 50, Rakek – tel. (061) 701-699

ČD Cerknica

– Edvard Vičič, Popkova 1, 1380 Cerknica – tel. (061) 791-913

– Alojz Klančar, Dolenje Jezero 4a, 1380 Cerknica – tel. (061) 793-812

(prijava do 30. 6. 1996 ali do zasedbe stojišč na pasiščih)

ČD Kostanjevica na Krki

– Jože Premru, Dol. Prekopa, 8311 Kostanjevica – tel. (0608) 87-476

– Franc Maks, Oražnova 14, 8311 Kostanjevica – tel. (0608) 87-362

(zaradi lanskoletnega pojava hude gnilobe čebelarje zalege prevažalce prosimo, da predložijo dokumentacijo o zdravstvenem stanju čebel)

ČD Postojna

– območje Narin – Ivan Kaluža, Narin 5 – tel. (067) 55-562

– območje Košanske doline – Ivan Spetič, Neverke – tel. (067) 55-641

– območje Javorniki, Debeli kamen – Ivan Požar, klenik 31 – tel. (067) 61-477 in Jože Abram, Trnje 47 – tel. (067) 52-417

– območje Ravbarkomanda, Pivka jana, Kalič – Klavdij Ostrouška, Notranjska 2, Postojna – tel. (067) 22-541

– območje Planina – Stojan Matičič, Planina 14a – tel. (067) 57-625

– območje Hruševje z okolico – Franc Gojak, Slavinje 2 – tel. (067) 56-723

– območje Vremske doline (od odcepa Gor. Ležeče do Ribnice) – Florijan Biščak, Gor. Ležeče 12 – tel. (067) 62-181

ČD Litija

– Jože Eržen, Kresniške poljane 15, 1281 Kresnice

– Janez Izlaker, Partizanska 12, 1270 Litija – tel. (061) 883-432 (za kostanjevo pašo)

ČD Vrhnika

– za območje ljubljanskega vrha in Štampetovega mosta – Jože Kogovšek, Verd 21, Vrhnika – tel. (061) 755-021

OBVESTILO KMETIJSKEGA INŠTITUTA SLOVENIJE, REPUBLIŠKE SLUŽBE ZA SELEKCIJO V ČEBELARSTVU

Pred zaključkom redakcije (15. 5.) še ni znano, kdo od vzrejevalcev matic bo izpolnjeval vse zahtevane pogoje za vzrejo v letu 1996. Komisija za priznavanje plemenitšč v sestavi dr. Janez Poklukar, dr. Aleš Gregorc, prof. Janez Gregori in dipl. inž. Matej Šumah pregleduje vzrejališča. V julijski številki Slovenskega čebelarja bomo našli vsa registrirana vzrejališča, na tem mestu pa navajamo naslove vseh kandidatov:

Dejan Bezjak, Vrtnarska 7 2270 Ormož; Alojz Bukovšek, Golo Brdo 19, 1251 Medvode; Marko Debevec, Čuža 3, 1360 Vrhnika; Ivan Dremelj, Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji; Darko Grm, Hude Ravne 1, 1273 Dole pri Litiji; Ciril Jalen, Rodine 18, 4274 Žirovnica; Zoltan Kelemen, Križevci 7, 9206 Križevci v Prekmurju; Florijan Koželj, Šolska 5, 1240 Kamnik; Janez Kropivšek, Jeronim 32, 3305 Vransko; Mirko Pavlin, Sela 3a 8333 Semič; Janko Pislak, Apače 303, 2325 Kidričevo; Julij Pokorni, Gračnik 3, 2211 Pesnica; Franc Sitar, Košice 10, 1240 Kamnik; Ladislav Vozelj, Dragovšek 18, 1275 Šmartno pri Litiji.

Za testiranje matic imamo letos že precej kandidatov, nekaj matic je na razpolago še za druge termine, za 26. junija. V kolikor želite brezplačno prejeti deset matic, jih preizkusiti v vašem čebelnjaku v letu ter podatke o proizvodnji družin v letu 1997 posredovati naši službi, nam prosim čimprej sporočite vaš naslov na tel. (061) 13-75-375 int. 241 ali 239. Prijave bomo sprejemali le do končne rezervacije skupnega števila matic, zato pohitite.

KIS

90-LETNICA ČEBELARSKE DRUŽINE VRHNIKA

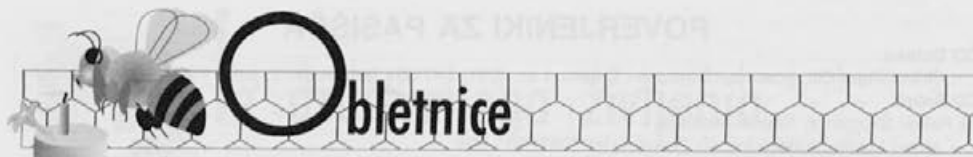
čebelarji ČD Vrhnika bomo praznovali obletnico v nedeljo 16. junija 1996 ob 16. uri pri Ribiški koči v Sinji gorici pri Vrhniki. Vabljeni vsi čebelarji in prijatelji čebelarstva!

ČD Vrhnika

POPRAVKI

V zadnji številki Čebelarja v članku Vakuumski pitlanik za sončne dni avtorja g. Ribariča je tiskarski skrat na strani 143 v poglavju Izdelava pitlanika, v tretji vrstici zamenjal milimetre s centimetri v peti vrstici pa je pravilno – mrežice z 2 mm x 2 mm velikimi luknjicami. V aprilski številki Čebelarja pa je na strani 125 pravilno Anton Štamcar iz Gorenje vasi pri Šmarjeških toplicah. Sliko nagradenega čebelarja g. Štamcarja, ki še ni bila objavljena, pa bomo objavili v eni od naslednjih števil Čebelarja. Obema se za napake opravičujemo.

Urednik

LETOS PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENSKI JUBILEJ – 75-LETNICO

JANKO BELAK, Vojnik
MILAN BERGOČ, Šempeter
RUDI BIZIVČAR, Škofja Loka
ANTON ČOP, Kamnik
MIHAEL DVORŠAK, Markovci
ALOJZ GOMZI, Radenci
JOŽE HOLC, Ptuj
ANTON HRŽIČ, Ormož
FRANC HUDEJ, Mozirje
JURIJ Kladnik, Ljubljno
MARIJA KOKALJ, Mozirje
RAFKO KOPAL, Cerklje
KOLOMAN KORPIČ, Murska Sobota
MAKS KRAŠOVEC, Črna na Koroškem
FRIDERIKA KUNSTELJ, Kranjska gora
CIRIL LAHAJNAR, Ziri
STANE LAVRINC, Griže
FRANC LEŠNIK, Jurovski dol
FRANC LUŽAR, Mengeš
TEODOR MAJAV, Slovenska Bistrica
GABRIEL MAJČEN, Pobrežje
VINKO MAKOVEC, Krtina
DUŠAN MEDVED, Ljubljana-Center
MILKO MEDVEŠEK, Polzela
JANEZ MEGLIČ, Tržič
JOŽE MIHELIČ, Moste-Polje
VINCENC MIRNIK, Henrik Peternel

KRISTJAN NEMEC, Ajdovščina
STANE NOVAČAN, Borovnica
MIRKO NAVAK, Verželj
JOŽE PIKL, Gornji grad
ANTON PODRGAJS, Henrik Peternel
ALOJZ PUKL, A. G. Hoče
ALOJZ RAVNIK, Bohinjska Bistrica
ANTON RAZINGER, Jesenice
JOŽE REPNIK, Cerklje
TONKA RORŠEK, Ribnica na Pohorju
MIROSLAV SERŠEK, Skaručna
FRANC STAMNIČAR, Ljutome
ANTON ŠERCER, Kočevje
JOŽE ŠIRNIK, Dravograd
JOŽE ŠLAJKOVEC, Novo mesto
FRANC ŠTAJDOHAR, Črnomelj
FRANC ŠTURM, Tolmin
MARTIN ŠVEC, Murska Sobota
JOŽE TAVČAR, Treblja
JOŽE TEROPŠIČ, Šmarjeta
CIRIL TOMAZINČIČ, Šempeter
ŠTEFAN TOMPA, Ljutomer
CIRIL VELIKONJA, Treblja
TONE ZAPUŠEK, Lj-Bežigrad
JANEZ ZUPAN, A.J. Breznica
MINKA ZUPANČIČ, Krško
Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

MATIJA TRŠINAR – osemdesetletnik

Člani Čebelarkega društva Barje smo na rednem sestanku marca praznovali osemdeseti rojstni dan našega zvestega člana in prijatelja Matije Tršinarja in ga ob tej priložnosti imenovali za častnega člana.

Rodil se je leta 1915 v Škocjanu pri Novem mestu. Za čebele ga je navdušil njegov oče, ki je sicer čebelaril v kranjičih. Pri osemindvajsetih letih se je zaposlil pri železnici in tam ostal vse do upokojitve. To mu je tudi koristilo pri čebelarjenju. Dolga leta je namreč z vlakom prevažal čebele v Liko in druge kraje po Jugoslaviji. S kranjičev je prešel na AŽ panje in začel le s petimi družinami. Ko pa ga je pokojni g. Kovič pripeljal v ljubljansko društvo, se je začelo njegovo skoraj bi rekli velečebelarstvo. Prof. E. Senegačnik ga je navdušil tudi za prevažanje in z njim je šel

prvič v Petrovačo. Ugotovil je, da čebele niso le v veselje, ampak so tudi pridobitno zanimive. Veliko število družin in prevažanje na paše mu je omogočilo, da je ob plači lahko zgradil družini dve prijetni hiši. V današnjih časih bi bilo s čebelarjenjem to skoraj nemogoče, kljub temu da ima 120 AŽ panjev.

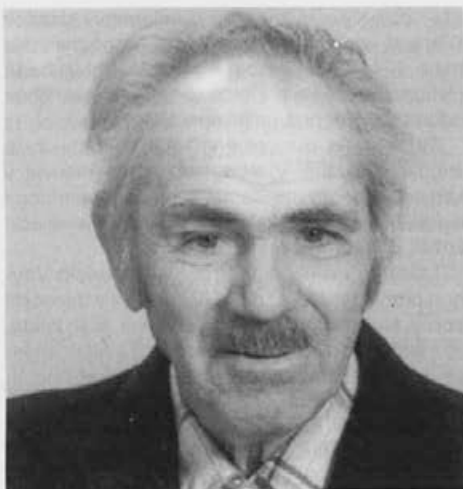
Njegov pogled na prihodnost čebelarstva ni najbolj optimističen, saj so se zelo spremenile vremenske razmere, vse večja pa je tudi uporaba kemičnih sredstev na kmetijskih površinah. Pravi, da bi se morali mladi čebelarji bolj borovati proti onesnaževanju okolja. Žalosti ga le, da nima naslednika za svoje delo, kar je usoda številnih ostarelih čebelarjev na Slovenskem. Kljub temu mu barjanski čebelarji želimo še veliko zdravih let na »mopedu« in veliko veselja ob bogatih letinah.

**Čebelarška družina
Barje**

ISKRENE ČESTITKE JOŽETU GOLOBU

Čebelarji in čebelarke Čebelarskega društva Senovo–Brestanica čestitamo našemu dolgoletnemu članu Jožetu Golobu iz Senovega za njegovo 93. obletnico rojstva. Želimo, da bi bil še dogo zdrav. Enako želimo njegovi življenjski sopotnici, tako da bi skupaj še naprej vneto brala Slovenskega čebelarja.

Čebelarska družina
Senovo–Brestanica

STANISLAV PERČIČ

Z veliko žalostjo smo slovenski čebelarji prejeli obvestilo, da je umrl naš prijatelj čebelar in rojak iz Francije Stanislav Perčič. Rodil se je v okolici Tržiča. Ko je dopolnil komaj 18 let, so Stanislava nasilno vpoklicali v nemško vojsko, hkrati pa so grozili vsej njegovi družini. V družini je bilo sedem bratov (dva sta padla v osvobodilnem boju slovenskih partizanov) in dve sestri, ki so ju pregnali v Avstrijo. V Münchnu so Stanislava vključili v bataljon, v katerem je bilo več tisoč mladih Jugoslovanov. Nato pa so ga napotili v Belfort, leta 1943 pa v Grenoble.

Nastanjen je bil v mestni telovadnici in tam se je seznanil z Georgesom Boisom, znanim pod psevdonimom Sapin (Smreka) in odgovornim za odporiško gibanje na območju Grenobla. Omenjeni mu je 15. septembra 1943 omogočil, da je skupaj s tremi tovariši: Dušanom, Francem in Vinkom dezertiral iz Wehrmachta. Vse so takoj dodelili odporiškemu združenju Bernard v kraju Theys. Tam se jim je pridružil še rojak Beno, eden izmed redkih preživelih po zasedi pri Mallevau januarja 1944.

Ker so dobro poznali pehotno bojevanje nem-

ške vojske, so postali najprej inštruktorji skupine Bernard, potem pa združenja Stéphane. 11. maja 1944 je z ukazom komandanta Vaubana (Alberta Reyniera, prefekta območja Isere) njihov oddelek prišel pod poveljstvo Stéphane.

Stanislav je prevzel ime »Aleksander« in je skupaj s tovariši v letih 1943–1944 deloval v različnih operacijah. Zaradi svojega pogumnega delovanja je bil odlikovan z redom divizije vojaški križec s srebrno zvezdo.

Takoj po osvoboditvi Francije je prefekt Vauban predlagal Aleksandru, naj ostane v francoski vojski, kajti, kot mu je dejal »s častmi, ki jih imate, vas lahko hitro naturaliziramo«. Toda Aleksander se je zaklel, da osvobodi svojo domovino in najde svojo družino. S tovariši se je tako pridružil 5. prekomorski brigadi, ki so jo ustanovili zavezniki, da bi nadaljevali boj na jugoslovanskih tleh. Postal je poveljnik in prejel tudi jugoslovanski vojni križec in odlikovanje NOB Jugoslavije. Septembra 1949 se je zatekel v Avstrijo in ob pomoči francoskega veleposlaništva tam znova navezal stike z Georgesom Boisom – Sapinom.

Le-ta mu je omogočil, da se je vrnil v Francijo in si pridobil francosko državljanstvo, saj je Aleksander gojil globoko spoštovanje do svoje druge domovine. Do upokojitve je nato delal kot upravnik skladišča v podjetju Neyrpic. Leta 1958 je prejel križec prostovoljca v francoskem odporiškem gibanju, leta 1983 pa je prejel tudi vojaško odlikovanje.

Veliko let je bil zastavonoša združenega odporniškega gibanja v pokrajini Isere. Njegovi ženi Hermini, kot tudi vsej družini, izrekamo naše iskreno sožalje.

ČZS

JOŽE KRULC

Ko so čebele nabirale zadnjo medicino, smo čebelarji Čebelarkega društva Moravče zvedeli, da nas je za vedno zapustil naš dolgoletni član in starosta Jože Krulc.

Vsi so ga poznali kot Krulčevega ata z Dunaja. Njemu je bilo že v rani mladosti sojeno, da bo čebelar, saj so bile čebele na Krulčevi kmetiji že več rodov.

Jožetu tudi vojna vihra leta 1941 ni uničila ljubezni in veselja do kranjske sivke. Že kot mladenič se vključil v NOB in se bojeval vse do osvoboditve. Prejel je več odlikovanj. Ko je bila v Moravčah ustanovljena čebelarska družina, je bil med njenimi ustanovnimi člani, njen član pa je ostal do smrti. Bil je napreden in izkušen

čebelar, vse to pa je z veseljem prenašal na mlajše čebelarje.

Aktivno je deloval v upravnih organih društva in bil med pobudniki začetka čebelarskih taborov v gradu Tuštanj. Nepozabna pa bodo ostala srečanja pri njegovem čebelnjaku in točenju medu ob obilnih letinah.

Za svoj trud je prejel odličje Anton Janša III. in II. stopnje. Kot napreden čebelar in kmetovalec je poskrbel, da Krulčeva domačija ni ostala brez naslednika. Sin Jože, ki mu je oče zaupal vse skrivnosti čebelarstva, že dalj časa uspešno nadaljuje njegovo delo.

Ob tej priložnosti se Krulčevemu atu zahvalujemo za vse, kar je storil v dobro čebelarstva, praznina ob njegovem odhodu pa bo ostala velika.

Tolaži nas, da bodo čebele obiskovale tudi rože na grobu našega Jožeta.

Čebelarsko društvo
Moravče

DARKO SELJAK

Sredi februarja lani smo se tolminski čebelarji poslovili od dolgoletnega aktivnega člana Darka Seljaka.

Več desetletij se je Darko z besedo ali pesmijo poslavljaj od prijateljev in znancev. Prišel je dan, ko je na njegovem mestu stal nekdo drug, saj smo se poslavljali od njega. Nemi smo zrlj v odprti grob: besede, pesem in naše misli so bile namenjene njemu.

Darko Seljaku, kakor smo mu rekli po domače, je bil rojen leta 1919 v Podmelcu, prijazni vasi v Baški grapi, kjer je preživel vse svoje življenje.

Kot vsi primorski fantje je bil tudi Darko vpoklican v italijansko vojsko. Po kapitulaciji Italije se je vrnil domov in vstopil v prekomorsko brigado. Pridružil se je pevskemu zboru Srečka Kosovega in z njim prepotoval vso Evropo.

Po osvoboditvi se je vrnil v rojstno vas, si ustvaril družino in obnovil čebelarstvo. Kot napreden in uspešen čebelar se je že leta 1958 včlanil v ČD Tolmin. Vsa leta je bil v ospredju našega društva. Organiziral je čebelarske razstave in bil aktiven mentor čebelarskega kroška v osnovni šoli v Mostu na Soči. Dolga leta je bil tajnik ČD Tolmin, nato pa uspešen predsednik.

Za svoje bogato delo je prejel odličje Anton Janša.

Čebelaril je s 40 družinami, po upokojitvi se mu je pridružil še sin in povečala sta čebelarstvo na 200 panjev. Tako je postal največji čebelar na Tolminskem.

Tolminski čebelarji se bomo Darka še dolgo spominjali, zlasti pa ga pogrešamo zaradi njegove vneme pri društvenem delu.

**Čebelarско društvo
Tolmin**

ALOJZ BERLE

V začetku marca nas je presenetila žalostna novica, da je ugasnilo življenje našega prijatelja, čebelarja Lojzeta Barleta iz Velikega Gabra, in to v štirinšestdesetem letu njegovega plodovitega življenja. To se je zgodilo prav na pragu pomladi, ko bi ga njegove ljubljene čebele najbolj potrebovale. Pokojni Lojze Berle je bil član naše čebelarске organizacije, vrsto let je bil tudi v upravnem odboru družine, več let mentor čebelarskega krožka na osnovni šoli Veliki Gaber. Za svoje plodovito delo je bil odlikovan z odličjem Anton Janša III. stopnje. Čebelaril je več kot trideset let povprečno s 40 čebeljimi družinami. Svoje znanje je rad razdal drugim čebelarjem. Ljubil je petje in dobro družbo, saj je bil tudi član pevskega društva. Z velikim veseljem se udeleževal naših srečanj in se redno udeleževal naših sestankov, in občnih zborov. S svojo mirstvijo je bil živa prispevka mirne kranjske sivke in je tako tudi vplival na druge člane čebelarске družine. Od nas je odšel

veliko prezgodaj, upamo pa, da bo njegovo delo nadaljeval njegov sin, tako da bo ostala čebelarška tradicija pri hiši. Na zadnjo pot smo ga pospremili tudi čebelarji ČD Trebnje s praporom in poslovnim govorom. Čeprav Lojzeta ni več med nami bo v naši ČD ostal trajen spomin nanj.

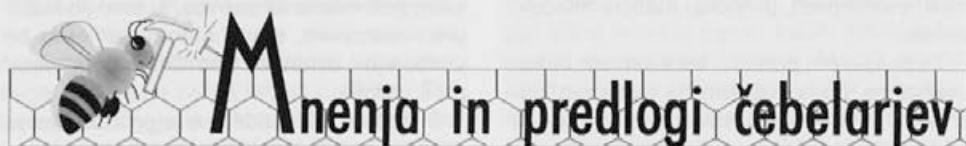
**Čebelarška družina
Trebnje**

IVAN BUŠIČ

Februarja letos je v 69. letu starosti nenadoma umrl dolgoletni član našega čebelarskega društva Ivan Bušič iz Dobovca pod Kumom. Rodil se je leta 1927 in se že v otroštvu seznanil s čebelami, saj je bil njegov oče navdušen čebelar. Pred 45 leti je začel čebelariti tudi sam.

Bil je uspešen in izkušen čebelar, svoje čebelarско znanje pa je rad razdal mlajšim čebelarjem in začetnikom. Pred šestimi leti je tudi svojega zeta uvedel v čudoviti svet čebel, tako da bo zdaj nadaljeval družinsko tradicijo. ČD Trbovlje mu je leta 1995 podelilo odličje Anton Janša III. stopnje. Žal pa ga iz rok predsednika ČZS Marjana Skoka že ni več mogel prevzeti sam. Kot zglednega in izvrstnega čebelarja ter zvestega člana našega društva ga bomo ohranili v lepem spominu.

**Čebelarско društvo
Trbovlje**

TUDI SATJE JE POSODA ZA MED

MILAN MEGLIČ

V želji po pridelavi neoporečnih čebeljih pridelkov se moramo zavedati, da je med najprej skladiščen v satju. Zato mora satje odgovarjati vsem pogojem, kot sicer veljajo za skladiščenje medu, torej v med ne smejo priti tuje primesi. Zlasti v obdobju boja proti varoi z različnimi kemičnimi pripravki smo bili čebelarji premalo pozorni na morebitne škodljive ostanke, ki iz voska lahko preidejo v med. Strokovne službe so ne samo pri nas, temveč tudi v svetu, imele pred seboj en sam cilj –

preprečiti varoi, da bi uničila čebelarstva. Proizvajalce kemičnih pripravkov smo imeli za rešitelje čebel. Da pri tem ti tudi nekaj zaslužijo, je postranskega pomena. Poglavito za čebelarje je spoznanje, da kemični pripravki (pri nas množično uporabljeni pripravki na podlagi piretroidov) v vosku puščajo ostanke. Drži tudi, da teh ostankov po zdajšnji tehnologiji izdelovanja satnic ni mogoče odstraniti. Zato jih je v vosku čedalje več.

Tudi čebelarji smo delno krivi za to –

vendar samo toliko, kolikor smo sledili strokovnim službam – v dobri veri, da je uporaba kemičnih zdravil naša dolgoročna rešitev.

Zdaj, ko vemo, da v vosku so ostanki kemičnih pripravkov (še le čas bo verjetno pokazal, koliko so škodljivi za človeka), moramo čebelarji od strokovnih služb zahtevati iskanje in propagiranje takih sredstev, ki v vosku ne bodo puščali ostankov. Skrbeti moramo za naše potomce, na katerih bi se lahko pokazale morebitne negativne posledice navzočnosti ostankov kemičnih preparatov v vosku in s tem v medu ter drugih čebeljih pridelkih.

Preden nam bodo naše strokovne službe, ki so, razumljivo, odvisne tudi od proizvajalcev zdravil, zagotovile 100-odstotno neoporečna zdravila ne samo proti varoi, temveč tudi proti noseči, hudi gnilobi itd., zdravila pa, dolgoročno gledano, ne bodo negativno vplivala na kakovost čebeljih pridelkov, lahko čebelar za to že sam naredi prve korake.

Namenoma se ne bomo dotaknili problema odpornosti varoe na fluvalinat, saj nas bo to prej ali slej prisililo, da bomo zamenjali zdravilo, ampak se raje osredotočimo na našo poglavitno nalogo, to je zagotoviti porabniku neoporečne pridelke: med, cvetni prah, propolis, matični mleček, vosek.

To predvsem pomeni, da v svojem čebelarstvu ne bomo uporabljali kemičnih pripravkov, niti antibiotikov oziroma da jih bomo uporabljali samo v izrednih primerih in pod skrbnim nadzorom ustreznih strokovnih služb.

Kot je videti, bomo v prihodnje v boju proti varoi uporabljali mravljinčno kislino, mlečno kislino, oksalne kisline ali pripravke na podlagi timola, vse to pa so naravne substance, ki v vosku ne puščajo nikakršnih škodljivih ostankov. Tudi usmerjeni tehnološki postopki bodo morda pripomogli k uspešnemu boju proti varoi, da ne omenjamo naše, za zdaj še utopične želje, najti oziroma vzrediti čebele, odporne proti temu zajedalcu.

V prehodnem obdobju so naloge čebelarja predvsem:

– med naj bo v satju čim manj časa;

– medu, ki je bil prek zime v satju v plodišču in smo ga pri prestavljanju dali v medišče, ne bomo točili (take sate moramo pri prestavljanju označiti);

– za prodajo medu v satju bomo uporabili samo deviški vosek in tudi satnice, potrebne za to, bomo izdelali iz deviškega voska;

– zelo bodimo pozorni zlasti pri prvem točenju in kadar nam pomagajo otroci. Ne dovolimo jim, da bi žvečili medene pokrovčke. Posebno spomladi, v obdobju razvoja čebelje družine oziroma v fazi spreminjanja medenih zalog v zalego in ko še ni razvitega gradilnega nagona, čebele prenašajo vosek, ki so ga dobile pri odkrivanju medenih pokrovčkov v plodišču, v medišče za izdelavo medenih pokrovčkov za pokrivanje svežega medu. Zato so prvi medeni pokrovčki, narejeni predvsem iz temnega voska, že lahko oporečni. Samo medeni pokrovčki, ki so jih naredile čebele iz lastnega svežega voska, so neoporečni;

– kdor le ima možnost za izdelavo lastnih satnic, bo v nekaj letih v svojih panjih lahko imel neoporečen vosek. Možna je tudi izdelava satnic iz lastnega voska pri izdelovalcih satnic, vendar moramo pri tem zagotoviti, da se naš vosek ne meša s tujim. Seveda moramo čim prej izločiti vse sate, tudi mlade ali satnice, ki smo jih kupili pred nedavnim, saj te satnice verjetno že vsebujejo ostanke kemičnih pripravkov proti varoi.

S stališča bio predelave je pri zdravljenju čebeljih bolezni prvi korak uporaba naravnih substanc, ki v vosku ne puščajo škodljivih ostankov. S tem je povezana še zagotovitev in uporaba neoporečnih satnic, kar gotovo ni preprosto, bo pa nujno, če bomo želeli zagotoviti, da naš med in drugi čebelji pridelki ne bodo onesnaženi.

Zagovornikom bio pridelave pridejo poročila o odpornosti varoe na fluvalinat še kako prav.

Tudi tisti čebelarji, ki jim je izraz bio danes še tuj, bodo jutri o tem na glas razmišljali in to besedo uporabljali kot dodaten zelo pomemben adut pri prodaji svojih pridelkov. Seveda le, če bodo lahko zagotovili, da je njihov pridelek zares tak!

Potrošnike moramo čebelarji znati prepričati o kakovosti našega domačega medu. (Foto: M. Meglič)

Sicer pa, ali ne bi bilo neodpušno, če bi čebelar zaklad narave – nektar oziroma mano – med pridelavo onesnažil ali ga po nepotrebnem celo zastrupljal?

Naš cilj naj nam bo kakovost nektarja in mane, nabrane v neonesnaženi nara-

vi, ohraniti v prvotni kakovosti, to kakovost pa ponuditi porabniku. Tudi tako bomo kupcu upravičeno lahko zagotovili, da je naš med boljši in zato dražji od medu neznanega izvora in neznane kakovosti.

ČEBELARSKO DRUŠTVO RADEČE JE ORGANIZIRALO POSAVSKO TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV IN PROSLAVO 70-LETNICE ČEBELARSKEGA DRUŠTVA

JANEZ MIHELIČ

Čebelarско društvo Radeče praznuje letos 70-letnico uspešnega dela, zato so člani društva pripravili proslavo tega visokega jubileja in hkrati organizirali še »Posavsko srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev«. Obe prireditvi sta bili v osnovni šoli Marjana Nemca v Radečah.

Na tekmovanju mladih čebelarjev Posavja – to se je začelo že ob osmi uri v osnovni šoli – so sodelovali mladi čebelarji iz Blance, Boštajna, Brežic, Koprivnice, Krškega, Leskovca pri Krškem, Pišec, Rake, Sevnice, Šentjanža in Radeč. Tekmovale so ekipe, sestavljene iz dveh članov, in to v nižji in višji skupini. Tekmovanje je vodil Franci Marolt iz Sevnice, sicer mentor čebelarskih krožkov. Prav on ima največ zaslug, da je prireditev tekla nemoteno, pomagali pa so mu učitelji šole Marjana Nemca iz Radeč.

V dvorani, v kateri je bila proslava, in pred njo so čebelarji pripravili izjemno zani-

mivo čebelarско razstavo. Na njej so prikazali stare in nove panje, točila, čebelarско orodje in pridelke, Franci Marolt pa je razstavil zelo zanimivo zbirko slik čebelnjakov iz Posavja, učne pripomočke za delo v čebelarskih krožkih, plakate, literaturo in še veliko zanimivega. Razstavili so tudi inovacijo domačega čebelarja Andreja Marınca. To je panj, ki ga je pokojni patentiral leta 1950 in je v tistem času izzval številne polemike, vendar se med domačimi čebelarji ni uveljavil. Vsi obiskovalci so bili zares prijetno presenečeni nad izjemno bogato okrašenimi prostori v šoli, za kar so poskrbeli člani šolskega likovnega krožka. Vse stene so namreč prekrili z maketami čebelnjakov in risbami čebel. Brez dvoma je šola skupaj z radeškimi čebelarji že dalj časa živela za ta praznik.

Ob desetih dopoldne pa se je začela proslava. V uvodu je predsednik Čebelarškega društva Radeče Jakob Kmetič naj-

Pogled na lepo okrašeno dvorano med slovesnostjo. (Foto: J. Mihelič)

prej pozdravil vse udeležence in goste, med njimi župana občine Radeče Janeza Zahraščnika, predsednika ČZS Marjana Skoka s soprogo, Aleša Mižigoja, direktorja podjetja Medex Internacional, inž. Ludvika Kreseta, predsednika MČZ Celje, Maksa Kurenta, predsednika ČD Šentrupert, in številne druge. Sledil je pristrčen kulturni program, ki so ga izvedli učenci šole. Vsi udeleženci so prejeli tudi lično brošuro, v kateri so domači čebelarji predstavili svoje delovanje in uspehe ter zgodovino organiziranega čebelarjenja v teh krajih. To je v

posebnem članku predstavil Marjan Skok.

Po uvodnih pozdravih je spregovoril tajnik ČD Radeče Gregor Bregar. Orisal je delovanje Čebelarskega društva Radeče, ki je preživelo le zaradi velikega prizadevanja posameznih vodilnih mož, saj je od ustanovitve večkrat zabredlo v krizo. V Slovenskem čebelarju, št. 4, 1925, je pisalo: »Na ustanovnem občnem zboru 26. januarja 1925. leta je bil izvoljen odbor čebelarske podružnice Radeče. Za predsednika je bil izvoljen Franc Laharnar iz Radeč.«

Neznani avtor je ob ustanovitvi zapisal: »Namen društva je, da združi vse čebelarje radeškega konca. Čebelarji naj bi postali prijatelji, si med seboj pomagali in živeli prav tako složno kot čebelice v panju. Med seboj si morajo izmenjati izkušnje in si pomagati. Čebelarsko društvo naj organizira kratke proslave in srečanja, združena s strokovnimi predavanji. Kjer je mogoče, naj pripravijo tudi razstave in svojo dejavnost prikažejo v izložbah trgovin.«

Nato je spregovoril župan občine Radeče Janez Zahraščnik. Kot je dejal, je sedemdeset let častitljiv jubilej, zato si predvsem današnje vodstvo društva zasluži vse čestitke, še zlasti zato, ker mu je uspelo za čebelarstvo navdušiti mlado generacijo. To dokazuje visoka raven čebelarskega krožka na osnovni šoli v Radečah, saj ob pomoči mentorja dosega izjemne uspehe. Naši mladi čebelarji so danes najuspešnejši v Posavju in celo državni prvaki med svojimi

Mlade čebelarje je pozdravil in jim čestital tudi direktor Medexa g. Aleš Mižigoj, ki je bil tudi tokrat, tako kakor vedno ob takih priložnostih sponzor nagrad za mlade tekmovalce.

vrstniki. Nato je čebelarjem zaželel uspešno delo tudi vnaprej. Radeškim čebelarjem so nato čestitali tudi drugi gostje, predstavniki ČD Šentjanž, ČD Laško in ČD Hrastnik pa so predsedniku ČD Radeče Jakobu Kmetiču izročili spominska darila.

Nato je predsednik društva izročil posebna priznanja in odličja najzaslužnejšim članom in organizacijam. Priznanja so prejeli:

Priznanje I. stopnje Anton Janša za dolgoletno delovanje v društvu je prejel Ludvik RACMAN in Vrhovega.

Priznanje II. stopnje Anton Janša za prizadevno delo so v društvu prejeli: Jožefa BOSTIČ iz Njivice, Ciril FERLEC iz Zagrada, Drago HORJAK iz Obrežja, Ivan KOSEM iz Jagnjenice in Ivan KINK iz Jelovega.

Priznanje III. stopnje Anton Janša so za več kot 20-letno delovanje v društvu prejeli: Ludvik BARTELJ, Dole/Litija; Gregor BREGAR, Radeče; Štefka ČEČ, Jagnjenica; Ivan HIRSEL, Radeče; Janez KRAJŠEK, Žebnik; Alojz KLENOVŠEK, Obrežje; Martin PLAZAR, Hrušice; Stane ROGELJ, Hotemež; Stanislav STRNIŠA, Svibno; Jože VRAN, Obrežje; Ciril ZABUKOVEC, Log/Vrhovo.

Društvena pisna priznanja so prejeli: Milena CVERLE, Radeče; Ivan KNAP, Počakovo; Pavla MOLKA, Radeče; Nada PODLESNIK, Zagrad; Jože PEČNIK, Borovak; Franc PETERNEL, Dobova.

Najlepše nagrade so seveda dobili najboljši, vsi udeleženci pa so dobili tudi vrečke z darili, saj je bilo daril izredno veliko. (Foto: J. Mihelič)

Posebna društvena priznanja za dolgoletno dobro sedelovanje so prejeli: Pobratena Čebelarška družina ŠENTRUPT-MIRNA, Čebelarstvo društvo LAŠKO in Čebelarstvo društvo HRASTNIK.

Posmrtno priznanje za tehnološki razvoj in inovacije: Andrej MARINC – za reg. patent panja leta 1960.

Posebni priznanji pa je izročil pokroviteljema prireditve predsednik ČD Radeče g. Jakob Kmetič, prevzela pa sta jih župan Radeč g. Janez Zahraštnek in ravnateljica OŠ Marjana Nemca iz Radeč.

Zelo poučno razstavo so si z zanimanjem ogledali mladi čebelarji. (Foto: J. Mihelič)

NIŽJA SKUPINA

Me- sto	Čebelar ski krožek	Mlada čebelarja	Št. točk
1.	Brežice	Marko Trajkovski Marjan Novoselc	42
2.	Koprivnica	Benjamin Kozole Franci Koren	40
3.	Krško	Marko Pleterski Matija Šoba	38
4.	Raka	Peter Tomažin Valentin Hruševar	37
5.	Sevnica	Boštjan Čudovan Aljoša Kodrič	36
6.	Radeče	Tomaž Čeček Ivo Močnik	30
7.	Šentjanž	Aljaž Tominc Grega Repovž	25
8.	Boštanj	Andrej Podlogar Klemen Zupan	22
9.	Šentjanž	Jure Jontes Andraž Markovič	21

VIŠJA SKUPINA

Me- sto	Čebelar ski krožek	Mlada čebelarja	Št. točk
1.	Koprivnica	Andrej Lužar Mario Mirt	70
2.	Leskovec	Ksenija Pirnar Toni Pirnar	69
3.	Šentjanž	Milan Umek	68
4.	Boštanj	Nuša Levstik Miha Pfeifer	67
5.	Krško	Mateja Šoba Primož Starc	67
6.	Radeče	Lovro Lipovšek Semin Kurtiši	61
7.	Sevnica	Lidija Vinkler Boštjan Jager	61
8.	Blanca	Robert Zakšek Stane Pajk	59
9.	Brežice	Andrejka Kos Zdravac Djordjevič	54
10.	Raka	Peter Resnik Jernej Šterk	54
11.	Pišece	Saša Kene B. Kostevc	42

Pisno priznanje za uspešno delo v čebelarstvem krožku so prejeli: Franci MAROLT, mentor, in Darko KMETIČ, Andrej KNAP, Tomaž SOTLAR.

Pisno priznanje za vsestransko pomoč pri organizaciji tekmovanja mladih čebelarjev in praznovanju 70-letnice društva prejmejo: OBČINA RADEČE in OSNOVNA ŠOLA »Marjana Nemca« Radeče.

Vsi udeleženci so prejeli bogata darila, ki so jih prispevali sponzorji, še posebej bogate pa so bile nagrade za zmagovalce. Največ sredstev sta prispevala občina Ra-

deče in podjetje Medex iz Ljubljane. Vsi udeleženci so prejeli tudi posebna priznanja. Po podelitvi vseh priznanj je bilo v prostorih šole še družabno srečanje s pogostitvijo. Ob koncu naj za zelo dobro organizirano prireditev pohvalimo vodstvo društva s predsednikom g. Kmetičem in tajnikom g. Bregarjem na čelu, ravnateljico osnovne šole Radeče, mentorja krožkov g. Francija Marolta in vse druge, ki so sodelovali pri pripravi tako uspešne prireditve. Še enkrat iskrene čestitke. Samo želimo si lahko, da bi bilo v Sloveniji še več tako uspešnih in prizadevnih čebelarskih društev.

SPONZORJI TEKMOVANJA »MLADI ČEBELARJI POSAVJA« IN 70-LETNICE PRAZNOVANJA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA RADEČE – 1996

OBČINA RADEČE, Radeče; MEDEX – INTERNATIONAL, d. d., Ljubljana; Zavarovalnica TRIGLAV, Celje; Celjske mlekarne, Celje; Zdravilišče LAŠKO, Laško; Kmetijska zadruga LAŠKO, Laško; LB – Banka LAŠKO, Laško; Trgovina JAKA – RADEČE, Radeče; Trgovsko podjetje RADEČE, Radeče; RADEČE PAPIR, p. o., Radeče; Celjske LEKARNE, Celje; Pivovarna LAŠKO, Laško; SOPOTA RADEČE, Radeče; M & M INTERNATIONAL Radeče; Trgovina KAN (Karlovec), Radeče; IPOZ TRBOVLJE, Trbovlje; Milan ZAJEC, Zagrad, Radeče; Konfekcija KORA, Radeče; ELEKTROELEMENT Izlake, Izlake; Trgovina HIT (Kolenc), Radeče; Kmečka zadruga SEVNICA, Sevnica; Trgovsko podjetje SEVNICA, Sevnica; Gostinsko podjetje SEVNICA, Sevnica; APIS M & D.D.O.O. (Debevc), Vrhnika; KOPITARNA Sevnica, Sevnica; DZS Slovenije – Krško, Krško; SEMENARNA Krško, Krško; MERCATOR Sevnica, Sevnica; Čebelarsko društvo SEVNICA, Sevnica; LEKARNA pod Sv. Rokom (Sotošek), Sevnica; Zavarovalnica TRIGLAV – Krško, Krško; Konfekcija LISCA, Sevnica; Sadjarstvo KRAJŠEK JANEZ, Žebnik; PAPIROTI Krško, Krško; Trgovina LOSTAR (Starina), Njivice; SLOVENSKA ZADRUŽNA KMETIJSKA BANKA, Ljubljana; Krajevna skupnost Radeče, Radeče; Avtomehanika BREGAR – Jagnjenica, Radeče; ELEKTROINSTALCIJE – Drago MIRT, Sevnica; LEKARNA Krško, Krško; Papirnica in fotokopirnica RADIX, Sevnica; LEKARNA Radeče, Radeče; ZDRAVSTVENI DOM RADEČE, Radeče.

Organizator letošnjega tekmovanja mladih čebelarjev se skupaj z OŠ Marjana Nemca iskreno zahvaljuje vsem darovalcem prispevkov. Zahvala velja tudi vsem neimenovanim darovalcem, ki so prav tako priskočili na pomoč in prispevali k dobremu počutju tekmovalcev in organizatorjev.

- PRODAM** prevoznik kontejner z 42 AŽ panji z zdravimi čebelami, inf. (061) 482-300.
- PRODAM** 15 AŽ 10 S z veterinarsko pregledanimi čebelami, inf. (064) 681-525.
- PRODAM** pet čebeljih družin na AŽ satih in r AŽ 9 S, inf. Drago Rebolj, Bičje 16, Grosuplje, te. (061) 773-578.
- PRODAM** pašni čebelnjak za 10 AŽ, 6 AŽ 10 S, 8 AŽ 9 S, 5 prašilčkov in čebelarstvo opremo ter orodje. Franc Gričar, Agrokombinatska 6, Ljubljana, tel. (061) 481-247.
- PRODAM** 11 čebeljih družin na 10 D s panji ali brez, inf. (068) 51-948.
- PRODAM** večji čebelnjak, 19 praznih AŽ panjev, točilo na 4 sate in ostali čebelarski pribor, inf. (0608) 81-662 – Mirko Štojs, Sevnica.
- PRODAM** 6 čebeljih družin na 9 AŽ, inf. (061) 841-027.
- PRODAM** 7 novih LR panjev, inf. (064) 64-397.
- ZARADI** bolezni prodam kompletno čebelarstvo (50 družin) na odlični smrekovi lokaciji v Šmihelu nad Mozirjem. V čebelnjaku je voda, elektrika, delovni prostor in prostor za oddih, inf. (063) 831-048.
- PRODAM** prazne 4 leta stare panje: 6 AŽ 7 S, 2 AŽ 11 S, 4 močne družine na 10 S s panji ali brez, 5 naseljenih 4 S prašilčkov ter vso čebelarstvo opremo, inf. (061) 152-1506.
- PRODAM** 10 AŽ 9 S s čebelami in 14 praznih AŽ 9 S, inf. (061) 50-335.
- PRODAM** 6 9 S AŽ panjev in razstavljiv čebelnjak, inf. (061) 712-528, zvečer.
- PRODAM** čebelje družine na 7 in 10 S, inf. (065) 81-119.
- VEČ** čebeljih družin z mladimi maticami na 6 in 10 AŽ satov prodam, inf. (061) 771-527.
- PRODAM** prevoznik čebelnjak TAM 5500 s 60 AŽ panji, od tega 50 naseljenih, inf. (063) 857-632.
- PRODAM** nove AŽ 9 S panje, lipove satnike in hladno valjane satnice, inf. (0602) 23-113.
- PRODAM** 10 AŽ 10 S rabljenih panjev in ročno ALU točilo na 4 sate, inf. (061) 59-883.
- KUPIM** seme medovite ajde, inf. (065) 63-860.
- PRODAM** večje število družin s panji ali brez, inf. (062) 772-427.
- PRODAM** TAM 4500 s kontejnerjem za prevoz čebel z 42 naseljenimi AŽ 10 S panji in s prostorom za točenje medu. Lahko tudi po delih. Tel. (069) 21-974.
- PRODAM** več čebeljih družin, inf. (065) 67-156.
- PRODAM** nove prvovrstne panje AŽ 10 S, inf. (069) 78-054.
- PRODAM** AŽ 10 S, troetažne AŽ 8 S, naklade Farrar, čebelje družine, kontejnerje s prikolico, mešalnik, mlin za mletje sladkorja in drugo opremo. Ugodno! Inf. (064) 874-063.
- POCENI** prodam trisatno točilo za bed, inf. (061) 723-141, zvečer.
- PRODAM** nove in 2 leti rabljene AŽ ter LR nove panje, Ciril Kenda, Modrej 22, 5216 Most na Soči.
- PRODAM** 25 AŽ čebeljih družin s panji ali brez, inf. (062) 640-689, zvečer.
- PRODAM** TAM 110 registriran in 62 AŽ 10 S, 6 prašilčkov na 5 S z močnimi družinami. Ugodno – vse skupaj za 900.000,00 SIT, inf. (061) 272-344.
- BILTEN** izdan ob Posavskem tekmovanju mladih čebelarjev in ob praznovanju 70-letnice ČD Radeče, lahko naročite na tel. (061) 81-970. Cena 500,00 SIT + poštni stroški.
- PRODAM** 11 LR panjev z vso opremo, inf. (067) 81-805

Vzreja matic **BUKOVŠEK** z najdaljšo tradicijo vzreje v Sloveniji. Nudimo vam kvalitetne, označene in priznane matice doma in v tujini. Vzrejamo čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od konca maja do konca septembra po pošti ali osebno na naslovu Alojz Bukovšek, Golo Brdo 19, 1215 Medvode, tel. (061) 612-428.

VZREJA MATIC LADISLAV VOZELJ

Dragošek 18, 1275 Šmartno pri Litiji **telefon (0609) 618-786**

Nudimo vam kvalitetne izbrane in označene matice kranjske pasme. Prednaročila spejemamo vsak dan od 19. do 21. ure. Prevzem je možen osebno po dogovoru. Matice pošiljam tudi po pošti po povzetju, a le nad pet matic.

VZREJA MATIC – ČEBELARSTVO PAVLIN **VZREJALIŠČE Z ENO NAJDALJŠIH TRADICIJ**

Sela pri Semiču 3a, 8333 Semič, telefon (068) 67-324

Nudimo vam kvalitetne, izbrane matice kranjske sivke. Prednaročila sprejemamo po telefonu ali po pošti vsak dan. Prevzem osebno ali po pošti.

Se priporočamo.

Vzreja MATIC **DARKO GRM**, Hude ravne 1, 1273 Dole pri Litiji – telefon (061) 872-145. Tudi letos sprejemamo naročila za kvalitetne označene matice kranjske sivke. Pošljemo jih tudi po pošti – najmanj 3 matice.

Prodajamo feromonske vabe za privabljanje čebeljih rojev z izboljšano kvaliteto izdelane na osnovi nove formule. Cena vabe je 500,00 SIT. V ceno ni zajet 20 % prometni davek in stroški poštne.

IKEMA d. o. o., Orešje 4, 2250 Ptuj, p. p. 102

Tel. – fax (061) 771-090, (062) 772-584

MIZARSTVO KRŽE – z dolgoletno tradicijo – VRHNIKA

Izdelujemo kakovostne AŽ panje po konkurenčnih cenah. Panji so iz kakovostnega smrekovega lesa in rogljičeni (cinkani). Satniki so iz lipovega lesa in vrtani za žičenje. Desetsatne AŽ panje lahko dobite takoj, za ostale vrste panjev tipa AŽ pa sprejemamo naročila.

NOVO! Sprejemamo tudi naročila za izdelavo in dobavo ORIGINALNIH ZAKLAD, distančnih vložkov in pitalnikov za 10-satne AŽ panje po najnovejših izpopolnitvah avtorjev I. Frančiča in M. Debelaka.

Franč Krže, Idrijska 10, 61360 Vrhnika, telefon (061) 751-317

Čebelarstvo
DREMELJ

**Čebelarstvo
DREMELJ**
– vzreja matic –
Dragovšek 13,
1275 Šmartno
pri Litiji
tel.: (061) 883-931

Vsak dan od 7. do 9. ure in po 20. uri sprejemamo prednaročila za označene matice čiste kranjske sivke, odbrane pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Prevzem osebno ali po pošti.

Sprejemamo tudi prednaročila za zrele matičnike po ugodni ceni, dvig je možen samo osebno.

Se priporočamo.

RAKOVEC
GUNCELJSKA 28/a
1210 LJUBLJANA ŠENTVID
Telefon – fax: (061) 51-076

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

IZDELUJEMO:

- točila za med z ročnim ali električnim pogonom iz aluminija ali nerjaveče pločevine
- kadilnike
- lovilce rojev AŽ, LR, smukalce cvetnega prahu 330/280, matičnice
- cedila za med – enojna in dvojna
- posode za med 30, 50, 80 l
- posode in stojala za odkrivanje satja
- čebelarški pribor (vilice, univerzalne klešče, klešče za satnike, matične klešče)
- oprema za panje (razstojišča AŽ 5 do 15 – nosilci matičnih rešetk, matične rešetke – matične rešetke haneman – LR sponke – zapahi – žica za žičenje satnikov

NOVO! SMUKALCI ZA CVETNI PRAH

Cene so konkurenčne

se priporočamo!

ČEBELARSKA TRGOVINA

Pri nas lahko kupite vse vrste točil za točenje medu iz nerjaveče pločevine.
Na zalogi imamo tudi vso ostalo čebelarstvo opremo.

Logar

Delovni čas:

vsak dan od 8.00 do 12.00 ure

in od 14.00 do 18.00 ure

ob sobotah od 8.00 do 12.00 ure

LOGAR TRADE d.o.o., Čebelarstvo, proizvodnja in trgovina
Zupanova 1, 4208 Šenčur, tel. (064) 41 663, faks: (064) 41 499

APIS M & D.D.O.O.

MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7

61360 VRHNIKA

telefon: (061) 751-282

Odprto: od 9.-12. in 16.-18. ure

**PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH
KUHA VOŠČIN IN TAKOJŠNJA MENJAVA VOŠČIN ZA SATNICE
PREVZEM VOŠČIN SAMO V NEPRODUŠNIH PLASTIČNIH VREČAH**

Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti:

- Urejeno imamo vso dokumentacijo in pogoje za izdelavo
- Satnice izdelujemo na novih sodobnih strojih, velikost celic popolnoma ustreza naši kranjski čebeli
- Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 126 °C
- Priporočamo vam, da se za nakup satnic dogovorite v okviru čebelarskih društev (ugodnejša cena), po dogovoru pa pridemo po vosek tudi sami
- Iz enega kilograma voska izdelamo po dogovoru od enajst do dvanajst AŽ satnic
- Cene za predelavo voska v satnice so zelo ugodne
- Občasno odkupimo pretopljen vosek
- Nudimo satnike vrtane 6x, limane, zbite
- Cena predelave voska je od 210 do 240 SIT/kg

ODPRTO IMAMO VSAK DELOVNIK OD 9.-12. IN OD 16.-18. URE, OB SOBOTAH PA OD 9.-12. URE.

PRIZNANO VZREJALIŠČE MATIC APIS M & D.D.O.O. VRHNIKA

sprejema prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija so na voljo čebelje družine na petih, sedmih in desetih satih.

- izdelujemo beljakovinske povnovredne pogače za krmljenje čebel, po želji z dodatkom zdravil.

- NOVO! -

Nudimo vam ves čebelarski repro material.

- NOVO! -

Nudimo vam ves čebelarski repro material

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo "Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko Koroško in Primorsko" leta 1898.

Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Cankarjeva 3/II, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 210-992, fax: 126-13-35.

Časopis izhaja v Ljubljani vsakega 1. v mesecu in je oštevilčen z zaporedno številko meseca. Časopisni (izdajateljski) svet sestavljajo: inž. Marjan Skok, Stanislav Hajdinjak, prof. Pavle Zaletel, dr. Janez Poklukar, dipl. oec. Aleš Mižigoj.

Uredniški odbor sestavljajo: prof. Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, mag. Franc Javornik, dr. Janez Poklukar, mag. Mira Jenko-Rogelj, inž. Marjan Debelak in prof. Pavle Zaletel.

Glavni in odgovorni urednik: prof. Janez Mihelič.

Lektorica: prof. Nuša Radinja.

Letna naročnina za nečlane je za leto 1996 4.550,00 SIT. Posamezna številka stane 450,00 SIT.

Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar, je 4.000,00 SIT.

Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa do 20 besed v tekočem letu, vsako nadaljnjo besedo pa plačajo po veljavnem ceniku za splošne oglase.

Cene reklamnih oglasov: cela barvna stran na ovitku 50.000,00 SIT, v sredini 30.000,00 SIT, pol strani 15.000,00 SIT, četrt strani 7.000,00 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 odstotkov, za 6- do 10-kratno objavo 20 odstotkov, za celoletno objavo 30 odstotkov. Cena splošnih oglasov je 40,00 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka tolarkega žiro računa pri APP v Ljubljani je: 50101-678-48636.

Po mnenju Ministrstva za informiranje Republike Slovenije (23/39-92) je mesečnik Slovenski čebelar proizvod informativnega značaja (13. točka tarifne številke 3), za katere se plačuje 5-odstotni prometni davek.

Tiska KURIR p.o. Ljubljana, Parmova 39.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak.

Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

DOBER DAN, BIOTAN! KONČNO NEŠKODLJIVA ZAŠČITA ČEBELJIH PANJEV

Skrbi za dobro zaščito panjev in čebelnjakov se je pridružil tudi Tanin iz Sevnice, ki izdeluje BIOTAN lazurne premaze in lak lazure za les.

BIOTAN premazi so izdelani na vodni osnovi, iz kakovostnih akrilnih smol, svetlobno obstojnih pigmentov, vodoodbojnih snovi in iz tanina, ki je naravna zaščitna učinkovina. Proizvodi BIOTAN so okolju in zdravju prijazni ter omogočajo hitro, varno in enostavno delo.

Za dolgotrajnejšo zaščito priporočamo kombinirano uporabo, in sicer:

1. BIOTAN zaščitni premaz (dva nanosa) in
2. BIOTAN lak lazuro tretji nanos.

Rezultat bo gladka površina, svilnatega sijaja, odporna na vpijanje vode.

Z enim kilogramom BIOTAN zaščitnega premaza prekrijemo približno 12 m² lesene površine v enem sloju. Priporočamo, da ga hranite v tesno zaprti posodi pri temperaturi od 5–25°C. Pred uporabo ga premešajte. V času hrambe ne sme zmrzniti.

Z uporabo BIOTANA bodo Vaši panji lepši in trajnejši. čebele pa bodo lažje našle svoj domek ... Ker izdelujemo BIOTAN zaščitne premaze v kar 14 barvnih tonih, lahko z njimi panje tudi poslikate, podobno kot so nekoč poslikavali kranjčice.

Za podrobnejše informacije nas pokličite na telefonsko številko
(0608) 41-044.

Naši strokovnjaki Vam bodo radi svetovali.

**Tanin Sevnica,
Hermanova 1, 8290 Sevnica**